

Angus Stewart

KRISZTUS HELYI EGYHÁZA

Angus Stewart

Krisztus helyi egyháza

Angus Stewart

Krisztus helyi egyháza

Ébredés Alapítvány

Pécel, 2025

Krisztus helyi egyháza / The Local Church of Christ

Szerző / Author: © Angus Stewart

A kötetben a 2023. november 8–10. között Pécelen megrendezett *Akik az egyház javát keresik* című konferencia előadásait közöljük magyar nyelven.

Az eredeti hanganyag itt érhető el:

https://cprc.co.uk/sermons/hungarian_importanceoflocalchurch/

https://cprc.co.uk/sermons/hungarian_universalinvisiblechurch/

https://cprc.co.uk/sermons/hungarian_autonomyoflocalchurch/

https://cprc.co.uk/sermons/hungarian_unitybetweenindividualchurches/

https://cprc.co.uk/sermons/hungarian_membershipinlocalchurch/

A kötet a Covenant Protestant Reformed Church támogatásával készült. The booklet is published with the support of the Covenant Protestant Reformed Church.

A bibliai idézetek forrása az 1908-ban revideált Károli Biblia 2021-ben kiadott mai helyesíráshoz igazított változata.

© Péceli Református Egyházközség 2025

© Ébredés Alapítvány 2025

Fordítás és nyomdai előkészítés: Vásárhelyi Bálint Márk

Lektorálás: Zeöld Zsombor

Borító: Ridegné Szabó Zsófia

A Péceli Református Egyházközség megbízásából kiadja az Ébredés Alapítvány

Levélcím: 2119 Pécel, Kálvin tér 2/b.

Telefon: (28) 452-334

Felelős vezető: Szabó László

Felelős kiadó: Cs. Nagy János

Szerkesztő: Margit István

Nyomtatás: Kontaktpoint Kft.

Felelős vezető: Kuklis Márta

ISBN 978-615-6536-13-6

Tartalomjegyzék

Ajánló	7
Bevezetés	9
1. A helyi egyház jelentősége	11
2. A láthatatlan, egyetemes egyház és a helyi egyház	21
3. A helyi egyház autonómiája	33
4. A helyi egyházak egysége	43
5. Tagság a helyi egyházban	55

Ajánló

Áldás az Olvasónak!

Amikor újtára bocsájtjuk e konferencia-tanulmánykötetet, ugyanaz a magasztos cél lebeg előttünk, mint ami magát a konferenciát is létre hívta: bátorítani kívánjuk mindazok szívét, akik Nehémiáshoz hasonlóan Isten földön élő népének, Jézus Krisztus egyházának a javát keresik. Tudjuk, hogy sok kortársunk érzékeli Krisztus helyi egyházainak lelki, belső erőtlenségét, bűneit és külső, statisztikai hanyatlását.

A mi szíveinket azonban nem elégítheti meg, ha Isten reformált egyházának romlásait látva csupán a szomorúságig, a lélek gyötrődéséig és panaszos szavakig, síró imádságig jutunk. Igen, Nehémiás is sírt és kesergett napokon át, és böjtölt és könyörgött a mennynek Istene előtt. Az Úr azonban felemelte, és olyan emberré tette, akiről még Isten népének ellenségei is ezt mondták: „Izráel fiainak javokat keresi” (Józs 2:10).

Angus Stewart református lelkipásztort, Jézus Krisztus nemes lelkű szolgáját úgy ismertük meg, mint aki Jézus Krisztus helyi egyházainak, Krisztus ott élő tanítványainak, a mennyei pásztor báránykáinak a javát keresi, és aki üdvösséges hitükért, Megváltónk iránti szeretetükért és élő reménységükért szolgál. A tanulmányok mélyen a Szentírásban, az Isten dicsőisége iránti vágyban, Krisztus akaratának engedelmes követésében és a testvérek iránti igaz szeretetben gyökereznek.

Imádkozunk a menny Istene előtt, hogy korunk egyháztani zavarában kötötünk előadásai segítség tisztánlátásra az Olvasót. A református identitás hanyatlása idején sürgetően szükségesnek és a reformáció egyházainak szempontjából életfontosságúnak látjuk a Szentírás egyháztanának újrafelfedezését, a helyi

egyház jelentőségének, életének, tisztségeinek, autonómiájának hangsúlyozását és érvényre juttatását. Ha Jézus Krisztus helyi egyházainak javát akarjuk keresni, nem tehetünk mást.

Reméljük, hogy kiadványunk felindítja minden kegyes és nemes lelkű olvasó szívét, és Isten felébreszti és felemeli nemzedékünket, így Nehémiáshoz hasonlóan arról leszünk nevezetesek, hogy Jézus Krisztus helyi egyházainak javát, boldogulását, életének mennyei áldásait és földi felvirágzását kerestük. Segítsen e kötet, és adja az egyház mennyei Ura és Üdvözítője, Jézus Krisztus, hogy Te is olyan ember légy, kegyes Olvasó, aki az egyház javát keresi.

Cs.Nagy János
péceli református lelkipásztor

Bevezetés

Jézus Krisztus azért jött el erre a földre, hogy megszabadítsa az Ő népét annak bűneiből. Azért lett emberré, azért szenvedett ezen a földön, azért tette le az életét, mert örök szeretettel szerette az Ő egyházát, amelyet a világ kezdetétől fogva annak végéig gyűjt az egész emberiségből. Egyik énekünk így fogalmazza meg Krisztusnak ezt a munkáját: „Kihívott minden népből egy lelki népet itt.” Az egyház azok közössége, akiket Megváltónk kihívott, elhívott a világból.

Az egyház mint a választottak serege nem látható, hanem hit tárgya. Hisszük, hogy Krisztus gyűjti az Ő népét. Azonban ez a munka mégsem teljesen láthatatlan. Krisztus egyháza láthatóvá válik ezen a világon. Hova kell mennünk, hogy meglássuk Krisztus egyházát? Nem máshová, mint a gyülekezetekbe, a helyi egyházakba. Ezt tükrözi a Szentírás eredeti szóhasználat is, amikor az egyetemes egyházat és a gyülekezeteket egyaránt az *ekklészia* szóval nevezi meg.

Ma a helyi egyház képe méltatlanul a háttérbe szorult. Ha valaki *egyházról* beszél, legtöbbször egy felekezetet vagy valamiféle adminisztratív, országos hálózatot ért alatta. Pedig Krisztus a helyi egyházakban munkálkodik. Ott szólal meg az Úr napján Megváltónk szava, ott részesedhetünk a sákramentumokban, ott tapasztalhatjuk meg a szentek közösségét.

Angus Stewart református lelkipásztor könyve kiváló segítséget jelent a helyi egyház jelentőségének újrafelfedezésében, ezért szeretettel ajánljuk az Olvasó figyelmébe. Használja Krisztus ezt a kiadványt is az Ő egyháza építésére!

Vásárhelyi Bálint Márk

1. A helyi egyház jelentősége

A helyi egyház létfontosságú mind a lelkipásztorok, mind a presbiterek, mind más egyháztagok számára. Az első fejezetben négy fő pontban megmutatjuk a helyi egyház szerepét, majd néhány megfigyeléssel és alkalmazással zárjuk ezt a szakaszt.

1. Kanonikus ekkleziológia

A helyi egyház jelentőségét elsőként magából az újszövetségi ihletett kánonból mutatjuk meg. Ezt az érvet ezért „kanonikus” ekkleziológiának nevezzük. Vegyük szemügyre az Újszövetség leveleit: a Szentírás utolsó huszonnégy könyvét Pál apostol Rómabeliekhez írt levelétől János apostol Jelenésekről írt könyvéig.

Ismerjük Pál apostol egyes helyi egyházakhoz írt leveleit. Rómába, Efézusba, Filippibe és Kolosséba egyet-egyet, míg Korinthusba és Thesszalonikába kettőt-kettőt küldött. Ezzel az újszövetségi kánon nyolc ihletett páli levelet tartalmaz, amelyek hat különböző helyi gyülekezethez szólnak.

János leveleinek vonatkozásában hasonló a helyzet. A Jelenések könyve 2–3. részében hét különböző egyházat szólít meg Kis-Ázsiában, a mai Törökországban: Efézust, Smirnat, Pergámumot, Thiatirát, Sárdist, Filadelfiát és Laodiceát. Egyetlen könyvben hét külön gyülekezethez szóló levelet láthatunk.

Vizsgáljuk most meg a többi újszövetségi apostoli levelet! Vannak, amelyek egyházak csoportjainak szólnak. Pál galáciabeliekhez írt levelének címzettjei a Galáciában lévő gyülekezetek, helyi egyházak, nem pedig a római provincia. Az 1Péter 1:1-ből kiderül, hogy ez a levél a mai Törökország területén lévő Pontus, Galácia, Kappadócía, Ázsia és Bithinia római provinciákban élő

keresztyénekhez, ennél fogva az itt található egyházakhoz szól. Úgy hiszem, hogy a 2Péter 3:1 arra utal, hogy Péter apostol második levelének is ugyanazok a címzettjei.

Más újszövetségi levelek helyi egyházakban szolgáló evangélistáknak szólnak. Ezek a pásztori levelek: Pál Timótheushoz írt két levele, valamint Titushoz szóló levele. Megint más levelek különböző helyi egyházak tagjaihoz szólnak. Ezek közé tartozik Pál Filemonhoz írt levele, János apostol második levele („a kiválasztott asszonynak és az ő gyermekeinek”), valamint János harmadik levele (Gajusnak, egy helyi egyház másik tagjának). Két újszövetségi könyv címzettjei helyi gyülekezetekben élő zsidókeresztyének: a Zsidókhoz írt levél, valamint Jakab levele a diaszpórában szétszóródott zsidókat szólítanak meg. Újabb két levél, János első levele, illetve Júdás apostol levele olyan helyi egyházakban élő keresztyéneket címez meg, akik a helyi egyházban eretnkségeknek voltak kitéve.

Mind a 22 újszövetségi levél valamilyen módon a helyi egyházakhoz létfontosságú módon kapcsolódó csoportoknak vagy embereknek szól. A címzettek: kilenc levél esetében kimondottan helyi egyházak (nyolc páli levél, valamint a Jelenések könyvében olvasható levelek), három levélnél helyi egyházak csoportjai (Galácia, valamint Péter levelei), ismét három levélnél helyi

Minden újszövetségi levél a helyi egyházakhoz kötődik

egyházakban szolgáló evangélisták (a Timótheushoz írt levelek és a Titushoz írt levél), újabb három levélnél helyi egyházak tagjai (Filemonhoz írt levél, valamint János második és harmadik levele), két levélnél helyi egyházak zsidókeresztyénei (Zsidók és Jakab), végül két levélnél a tévtanítások által zavart egyházak keresztyénei (János első levele és Júdás levele).

Így tehát az újszövetségi kánon harmada, a 27 könyvből kilenc elsősorban helyi egyházakhoz szól, a többi 13 levél címzettjei pedig a helyi egyházakhoz szorosan kapcsolódó csoportok, emberek. Mint ahogy azt valaki megfogalmazta:

„Amikor a Szentlélek a hívőkhöz akart szólni, tudta, hol keresse őket: az egyházban, a helyi egyházban.”

2. Intézményes ekkleziológia

A kanonikus ekkleziológia után a helyi egyház jelentőségét most azzal mutatjuk meg, amit intézményes ekkleziológiának nevezhetünk. Legelőször gondoljunk az egyháztagságra, amely mindenekelőtt a helyi egyház tagságát jelenti, csak utána a felekezeti tagságot. Egy adott helyi egyházhoz a keresztség vagy a konfirmáció által csatlakozhatunk. Természetesen ezzel az adott felekezet tagjai is leszünk, elsősorban mégis a helyi egyházban tartanak minket számon.

A tisztségviselők, azaz a pásztorok, presbiterek és diakónusok szintén egy helyi egyház tisztségviselői. Egy helyi egyházban választják meg őket (pl. Csel 6:5), egy helyi egyházban iktatják be őket a szolgálatba (pl. Csel 14:23), és egy helyi egyházban viselnek tisztséget (pl. Csel 20:17, 28). Ezek a tisztségviselők főként a helyi egyházban szolgálnak. A lelkipásztor elsősorban igehirdetés által, a presbiterek elsősorban a kormányzás által, a diakónusok pedig elsősorban a rászorulóknak segítésében, az irgalmasság szolgálatával. Mindhárom tisztségviselő leginkább a helyi egyházban végez szolgálatot.

A sákramentumokat is a helyi egyházban szolgáltatják ki, sőt a helyi egyház szolgáltatja ki a helyi egyház számára. Így a helyi egyházban kaphatod meg gyermekeddel együtt a keresztséget, és ott részesedhetsz az úrvacsorában is.

Igehirdetés,
sákramentumok,
egyházfegyelem:
a helyi egyházban

Az egyházfegyelem is a helyi egyházban jelenik meg. Ezt szintén a helyi egyház alkalmazza a helyi egyházat illetően mindenféle formában és szinten. A tagok, valamint a tisztségviselők intik egymást. Jézus Krisztus a Máté 18:15–18-ban megmutatja az egyházfegyelem különféle fokozatait, amelyek közül

a legsúlyosabb a kizárás (*excommunicatio*). Ha a kizárt egyháztag megbánja bűnét, ugyanabba a helyi egyházba fogadják vissza, ahonnan kirekesztették. Az egyházfegyelemről például ezekben az igékben olvashatunk: 2Thesszalonika 3; 1Korinthus 5; 2Korinthus 2:1–11; 2Korinthus 7:8–12; Jelenések 2–3. A református és presbiteriánus egyházakban természetesen az egyházmegyét illetően is vannak ezzel kapcsolatos szabályok, amelyek leginkább a tanácsadásra és a támogatásra vonatkoznak.

A helyi egyház tagjai vagyunk, ott találhatók a tisztségek, ott szolgáltatják ki a sákramentumokat, és ott gyakorolják az egyházfegyelmet. Mindezek elsősorban a helyi egyházban találhatók, és a helyi egyház feladatai. Nem a család, nem az állam, nem a munkahely, sőt még csak nem is a felekezet ezek letéteményese. Azok is fontosak, megvan a maguk hatóköre, ám a helyi egyház megkülönböztetett, kiemelt helyen áll.

3. Teológiai ekkleziológia

Ebben a szakaszban három fontos gyakorlati szempontból világítunk rá a helyi egyház jelentőségére. Ezek közé tartoznak a mennyország kulcsai, az igaz egyház jelei, valamint a keresztyén misszió.

A mennyország kulcsai

A mi Urunk Jézus Krisztus a kulcsok hatalmáról Máté evangéliumának 16. és 18. részében szólt, és lényegében ugyanezt a gondolatot fejtette ki János evangéliumának 20. részében is. A *Heidelbergi Káté* XXXI. úrnapija (83–85. kérdések), azon belül a 83. kérdés helyesen azonosítja a mennyek királyságának két kulcsát, amelyek

„a szent evangélium hirdetése és a keresztyén egyházi fegyelem.”

Mire való a mennyországnak ez a két kulcsa? Minden más kulcshoz hasonlóan ajtókat és kapukat nyitnak meg, vagy zárnak be. A kulcsok a hívő és bűnbánó vétkes számára megnyitják, a hitetlen és makacs bűnösök számára pedig bezárják a mennyek országát.

Tegyük fel a kérdést, hogy hol van felakasztva ez a két kulcs.

Az egyik kulcsot a szószéken találjuk, ez az igehirdetés kulcsa.

Az igehirdetés hirdeti, hogy aki Jézus Krisztust hívja segítségül

az üdvösségre, bizonyosan megmenekül Isten haragjától. Aki azonban nem hisz, azt a kulcsok mindaddig kizárják az üdvösségből, amíg hitetlen marad. A másik kulcs a presbiterek termében függ. A helyi egyház presbitériuma forgatja az egyházfegyelem kulcsát, erről a 4. fejezetben még bővebben olvashatunk.

Hol vannak
a kulcsok?

Az igaz, hűséges egyház jelei

Mit értünk az igaz egyház jelei alatt? Ezek olyan megkülönböztető jegyek, amelyek alapján eldönthetjük, hogy egy bizonyos egyház igaz-e vagy hamis. Másként fogalmazva azt mutatják meg, mennyire hűséges vagy hűtlen egy egyház. Az igaz egyház jelei tehát a Jézus Krisztushoz való hűséghez kötődnek.

Melyek ezek a jelek? A *Belga Hitvallás* 29. cikkelye szerint az egyház hivatalos munkáiban való hűséghez tartozik

a tiszta igehirdetés, a sákramentumok helyes kiszolgáltatása, valamint az egyházfegyelem gyakorlása.

Ismét a helyi egyház jelentősége ragyog előtünk. Az igehirdetés, a sákramentumok kiszolgáltatása és az egyházfegyelem gyakorlása a helyi egyházban, annak felügyelete és tekintélye alatt történik. Természetesen ez nem jelenti a felekezettől való elszigetelődést, hiszen a felekezet befolyásolja a helyi egyház működését, illetve a közösségi felelősségről sem felejtkezhetünk el.

Nem elszigetelődés

A misszió

Térjünk most rá a keresztyén misszió kérdésére. Gondoljunk Pál három missziói útjára, amelyekről az Apostolok cselekedeteiről írt könyv számol be. Pál első missziói útja a szíriai Antiókhiaiban kezdődött, és ott is ért véget. A második missziói útja ugyanez igaz. A harmadik missziói útja is Antiókhiaiban kezdődött, de nem ott végződött – hiszen az apostolt letartóztatták.

Az Apostolok cselekedeteiben jól látható példa megmutatja számunkra, hogy a misszionáriusokat egy helyi egyház bocsátja ki. Ebben az esetben a küldő gyülekezet a szíriai Antiókha volt. A helyi egyház nemcsak kiküldi a misszionáriusokat, hanem felügyeli is őket. A kibocsátott misszionáriusok pedig a küldő gyülekezetnek számolnak be munkájukról: „Mikor pedig megérkeztek, és a gyülekezetet egybehívták, elbeszélék, mily nagy dolgokat cselekedett az Isten övelük, és hogy a pogányoknak kaput nyitott a hitre” (Csel 14:27). Természetesen a református és presbiteriánus egyházakban a felekezeteknek is megvan a jelentősége a misszióban, ám most kifejezetten a helyi egyház missziói szolgálatát tárgyaljuk.

Azt a kérdést kell még meggondolnunk, hogy mi a helyi egyház Isten dicsőségére végzett missziójának célja. Ez nem más, mint egy új helyi egyház megszervezése. A Cselekedetek 14:23 beszámol arról, hogy Pál első missziói útja végén gyülekezetenként véneket, azaz presbitereket választottak.

Egy helyi egyház missziója abban éri el célját, hogy Isten dicsőségére létrejön egy vagy több új helyi egyház.

4. Gyakorlati ekkleziológia

A helyi egyháznak nagy jelentősége van a hívő ember személyes életében is. Adjunk személyes választ a következő kérdésekre! Hol hallod a legtöbb igehirdetést

személyesen? Hol veheted magadhoz leggyakrabban a sákramentumokat? Hol adakozol? Hova küldöd gyermekeidet hittanóra? Saját családon kívül más szentekkel hol dicsőíted legtöbbször az Urat? Hová mész legtöbbször vallásos összejövetelre, az Úr napján és az egész hét során? A válasz minden kérdésre a helyi egyház.

A helyi egyház az a hely, ahol az alkalmak előtt, alatt és után közösség lehet más hívőkkel és az egyházi tisztségviselőkkel. Ebben a környezetben alkalmazhatod leginkább lelki ajándékaidat (ld. Rm 12; 1Kor 12). Főként itt valósul meg a szentek közössége, amelyről a *Heidelbergi Káté* így tanít:

„Mit értesz szenteknek egyességén?

Először, hogy minden egyes hívő, mint tag, az Úr Jézus Krisztusnak, minden Ő javainak és ajándékainak osztályrészese, továbbá, hogy ki-kötelességének ismerje, hogy Istentől nyert ajándékait készséggel és örömmel a többi tag javára és üdvösségére fordítsa.” (55. kérdés-felelet).

A helyi egyház annak elsődleges helye, ahol a keresztyének engedelmeskednek az egymással kapcsolatos újszövetségi felszólításoknak. Ezekre csak néhány példa: vigasztaljátok egymást (1Thessz 4:18; 5:11), intsetek egymást (Zsid 3:13), tiszteljétek egymást (Rm 12:10); legyetek alázatosak egymással szemben (Fil 2:3); imádkozzatok egymásért (Jak 5:16), valljátok meg bűneiteket egymásnak (Jak 5:16), bocsássatok meg egymásnak (Ef 4:32; Kol 3:13), köszöntsetek egymást (Rm 16:16; 2Kor 13:12; 1Pt 5:14), szolgáljátok egymást (Gal 5:13); gyakoroljátok a vendégszeretetet egymás iránt (1Pt 4:9); legyetek jóságosak és irgalmasak egymáshoz (Ef 4:32), hordozzátok egymás terheit (Gal 6:2), és különösen: szeressétek egymást (Jn 13:34; 1Thessz 4:9; 1Jn 3:11; 1Jn 4:7) stb.

Néhány negatív példa: ne szóljátok rosszat egymásról (Jak 4:11), ne hazudjátok egymás ellen (Kol 3:9), ne irigykedjétek egymásra (Gal 5:26), ne ingereljétek

egymást (Gal 5:26), ne marjátok és faljátok egymást (Gal 5:15), ne zúgolódjatok egymás ellen (1Pt 4:9), ne perlekedjete egymással (1Kor 6:1–8) stb.

5. Példák

Hadd mutassunk be most néhány olyan példát, amelyek a helyi egyház jelentőségéhez kötődnek. Az első példánk a régi egyháztörténetből származik. John Wycliffe (1320–1384) Angliában munkálkodott követőivel, a lollardokkal együtt. Wycliffe-et gyakran előreformátorként emlegetjük, és Isten kegyelme valóban nagyon sok csodálatos feladatra használta őt. Törekedett a tiszta, biblikus tanítás helyreállítására, latinból anyanyelvére fordította a Szentírást, és hirdette az evangéliumot. Wycliffe és a lollardok szolgálatának volt egy nyilvánvaló problémája:

nem szerveztek helyi egyházakat, így elég hamar szétszóródtak.

Nem ez volt a helyzet a konstanzi zsinat során vértanúságot szenvedett Husz Jánossal (1369–1415) és követőivel, a huszitákkal. Ők megalapították saját helyi egyházaikat, és ez segített abban, hogy nagyobb hatást váltsanak ki. Ebből kifolyólag munkájuk is tovább megmaradt, illetve szélesebb körben elterjedt – így Magyarországon is megjelentek a huszita tanok.

Néhány évvel ezelőtt átélhettük a Covid-19 miatt elrendelt lezárásokat, amelyek az egyházak életét is közelről érintették. Most nem akarom ezen lezárások helyességét vitatni vagy mellettük érvelni, csak arra szeretnék rámutatni, hogy a helyi egyház jelentőségéből kiindulva egyértelmű volt, hogy nagy bajokat fognak okozni minden (helyi) egyház számára. Ez valóban így is történt.

6. Buzdítás

A keresztyénség széles körben elterjedt problémája, hogy nem becsüljük elég nagyra a helyi egyházakat. A helyi egyház nem túl izgalmas, ott nem történnek jelentős

Megbecsülöd-e a helyi egyházat?

események. Sokan így gondolkoznak: a sport, a munka, a politika jobban megdobogtatja a szívemet, mert itt valóban történik valami. A vallásosan gondolkodó emberek érdeklődése is gyakran inkább a felekezetek közötti mozgalmakra vagy az etnikai-politikai Izráelre irányul mintsem az Úr Jézus Krisztus intézményes egyházára, amelyet Ő a világ alapjainak felvetése előtt választott, az Ő vére által megváltott, és minden nemzetek közül összegyűjtött, és ahol a mennyország kapujának kulcsai minden vasárnap forognak. Szükséges, hogy gondolkodásmódunkban a bibliai értékrend és a biblikus rangsorolás valósuljon meg!

Végül Isten ítéletéről is szeretnék néhány szót ejteni. A Szentírás tanítása alapján a keresztyéneket Isten különösen is megítéli a helyi egyházakban való viselkedésük és az ahhoz való viszonyulásuk tekintetében. Kétségkívül ítélet alá kerülnek az otthon vagy a munkában végzett dolgaink is, de a Szentírás különösen is hangsúlyozza a helyi egyház jelentőségét ebben a tekintetben. Szól erről általában Isten népéhez, és külön a tiszttségviselőkhöz is.

A Zsidók 13:17 így buzdítja Isten népét: „Engedelmeskedjete elöljáróitoknak és fogadjatok szót, mert ők vigyáznak lelkeitekre, mint számadók; hogy ezt örömmel műveljék és nem bánkódva, mert ez néktek nem használ.” A Bibliában nem találunk ehhez hasonló idézetet gyermekeinkkel és felebarátainkkal kapcsolatban, valamint a munkánkról vagy éppen az államról szólva sem. De Isten az utolsó napon mindenkiről el fogja mondani, hogy hívőként hogyan viszonyult a helyi egyházhoz.

Isten Igéje így bátorítja a presbitereket:

„Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot visel-
vén arra nem kényszerítésből, hanem örömet, sem nem rút
nyerészkedésből, hanem jóindulattal, sem nem úgy, hogy ural-
kodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példányképei a nyáj-
nak! És mikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőségnek
hervadatlan koronáját” (1Pt 5:2–4).

Jézus Krisztus a presbitereknek jutalmat ígér a helyi egyházban végzett hűségés,
jó szolgálatukért.

Az Úr a lelkipásztorokat is megszólítja. A Jelenések 2–3-ban a gyülekezetek
angyalai és hírnökök – meglátásom szerint – a (helyi) egyházban szolgáló
pásztorok és tanítók. Isten a helyi egyházban végzett munkájukról beszél. A lel-
kipásztorok valami olyat szeretnének hallani, mint a Jelenések 2:19: „Tudom
a te dolgaidat és szeretetedet, szolgálatodat és hitedet és tűréseidet, és hogy a te
utolsó cselekedeteid többek az elsőknél”, nem pedig ilyet: „Van valami [...]
panaszom ellened” (Jel 2:20). Jézus Krisztus ugyanis a hűségeseknek ajándékot
ígér:

„A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsó-
mának közepette van” (Jel 2:7).

2. A láthatatlan, egyetemes egyház és a helyi egyház

1. Láthatatlan, egyetemes egyház

Mindenekelőtt tegyük fel a kérdést: ki tartozik a láthatatlan, egyetemes egyházba? A láthatatlan, egyetemes egyháznak egyetlen képmutató vagy elvetett tagja sincs. Csakis a választottak tartoznak hozzá, és minden egyes választott.

Az egyház egyetemes a hely tekintetében. A világ minden részéről, minden nemzetségből, népből, nyelvből és törzsből származnak tagjai. Az egyház egyetemes az idő tekintetében is. Története az első teremtetéstől az újjáteremtésig, az 1Mózes elejétől a Jelenések 22-ig, a történelem kezdetétől a világekorszak végéig tart.

Az egyház térben és időben is egyetemes

Az egyház láthatatlan is. Ki nem láthatja? Az emberek. Nem tudjuk, hogy az egyházakban kik a választottak. Nem tudjuk, ki az, aki most hitetlen, de majd megtér. Sőt, nem is ismerjük a földkerekségen most élő hívők túlnyomó többségét. A múltban az akkor élt hívők közül alig néhányat ismerhetünk, azt pedig végképp senki sem tudja, kik a jövőbeli választottak.

Az egyetemes, láthatatlan egyház ugyanakkor Isten számára nem láthatatlan.

Ő a kiválasztó Isten – és tudja, kiket választott ki. Még ha a hitvalló keresztyének hitehagyóvá is lesznek, az Úr akkor is ismeri az övét (2Tim 2:19).

Ezt fogalmazza meg a *Második Helvét Hitvallás*:

„Ezért az egyház láthatatlannak is nevezhető, nem mintha azok az emberek volnának láthatatlanok, akikből áll ez az egyház, hanem azért, mert a mi szemeink elől el van rejtve, egyedül az Isten előtt ismeretes és mint ilyen gyakran kivonja magát az emberi megítélés alól” (XVII. fejezet).

2. Az élet könyve

A láthatatlan, egyetemes egyház tagjainak neve az élet könyvében szerepel. A Jelenések könyve hétszer is utal erre a könyvre (3:5; 13:8; 17:8; 20:12; 20:15; 21:27; 22:19). E hét igéből megérthetjük, hogy bizonyos emberek nevei fel vannak jegyezve az élet könyvébe.

Örök kiválasztás

A Jelenések 17:8-ból megtudjuk, hogy ezek a nevek „az életnek könyvébe a világ alapítása óta” be vannak jegyezve. Ez az örök, feltétel nélkül való kiválasztás tanítása (a kálvinizmus második pontja). Az élet könyvében, amely a Bárányé, azok nevei szerepelnek, akik az egyetemes, láthatatlan egyházat alkotják.

Az élet könyvét a Jelenések 21:27 a Bárányénak nevezi, a Jelenések 13:8 pedig így ír róla: az életnek könyve, „amely a Bárányé, aki megöletett e világ alapítása óta.”

E könyvben ott szerepel az összes választott neve, akiknek a bűnét Isten Báránya magára vette.

Ez a korlátozott vagy különös engesztelés tanítása, a kálvinizmus harmadik pontja.

Az élet könyvében, amely a Bárányé, azok nevei szerepelnek, akiket Isten öröktől fogva életre rendelt. Önmagunkban teljesen romlottak, halottak va-

gyunk (a kálvinizmus első pontja), de akik az élet könyvében vannak, amely a Bárányé, azok Isten szuverén Lelke által újjászületnek, szövetségi közösségben élnek a Szentháromsággal, és Jézus Krisztusban az örök életben részesülnek.

3. Református hitvallások

A hitvallásaink tanítanak az egyetemes, láthatatlan egyházról. Gondoljunk csak az Apostoli Hitvallásra: „Hiszem az egyetemes keresztyén anyaszentegyházat.” Amikor azt mondjuk: hiszem, akkor arra gondolunk, hogy az egyház a hit tárgya. A hit tárgyaként pedig láthatatlan, hiszen amit látunk, azt nem hisszük. Csak azt hihetjük, amit nem látunk (Zsid 11:1).

A *Heidelbergi Káté* 54. kérdés-felelete így tanít az egyetemes, láthatatlan egyházról:

„Mit hiszel a közönséges keresztyén Anyaszentegyházról?

Hiszem, hogy Isten Fia a világ kezdetétől fogva annak végéig az egész emberi nemzetségből Szentlelke és igéje által az igaz hit egyességében magának egy kiválasztott gyülekezetet gyűjt egybe, azt oltalmazza és megőrzi. És hiszem, hogy annak én is élő tagja vagyok és örökké az is maradok.”

Ez az egyház egyetemes az idő tekintetében: Isten Fia *a világ kezdetétől fogva annak végéig* gyűjti. Egyetemes a tér tekintetében: *az egész emberi nemzetségből* hívja elő. Ez az egyház láthatatlan, kiválasztott egyház. A kérdés, hogy mit hiszel erről az egyházról: a láthatatlan egyház a hit tárgya.

A láthatatlan
egyház: hit tárgya

A *Westminsteri Hitvallás* kiválóan határozza meg az egyetemes, láthatatlan egyház fogalmát:

„A láthatatlan, katolikus, vagyis egyetemes egyház mindazokból a választottakból áll, akik egy helyre voltak, vannak és lesz-

nek gyűjtve Krisztus fededelessége alatt. Ez az egyház az Ő menyasszonya, teste és annak teljessége, aki betölt mindent mindenekben” (25:1).

4. Régi teológusok

Mit tanítanak a régi teológusok az egyetemes, láthatatlan egyházzal? Erről a témáról az angol John Wycliffe (1330 k.–1384) és a cseh Husz János (1370 k.–1415) meglehetősen világosan tanított. Tőlük származik ez a híres mondás: *az egyház az eleve elrendelték közössége*. E két előreformátornak szüksége volt erre a meghatározásra, amikor Róma hamis egyházával viaskodtak.

Ha még korábbra megyünk vissza, akkor vajon melyik korábbi teológus szólt a láthatatlan egyház témájáról a legtöbbet? Nem más, mint Augustinus (354–430), aki Észak-Afrikában, a mai Algéria területén született. Őt a kegyelem doktorának vagy tanítójának szokták nevezni. Hirdette Isten szuverén kegyelmét a megváltásban, és ugyanígy az egyházban, illetve az egyháztanban.

5. Hamis egyháztanok

A láthatatlan, egyetemes egyház a választottak közössége.

Ez az igazság különösen is szemben áll két hamis tanítással: a római katolicizmussal, valamint az arminianizmussal.

Róma: az egyház látható

Róma szerint az egyház külső, intézményes és hierarchikus. Ez mutatkozik meg a pápai, a bíborosi, az érseki és más tisztségekben. Úgy is fogalmazhatunk, hogy egyáltalán nem láthatatlan, sőt nagyon is látható. Robert Bellarmin bíboros (1542–1621) az ellenreformáció jelentős támogatója volt. Azt mondta, hogy az egyház annyira látható, mint a Velencei Köztársaság (*De Controversiis*, 1588).

A Velencei Köztársaság természetesen ma már nem létezik, ám akkor nagyon is látható volt.

A láthatatlan, egyetemes egyház igazságával szemben áll az arminianizmus is. Az arminianizmus központi tanítása az ember szabad akarata. Miközben Isten segít

Arminianizmus:
az ember dönt

het az embernek hitre jutni, végső soron az emberen múlik, hogy hinni fog-e, vagy sem. Az ember akarata a döntő saját üdvössége tekintetében, és az ember szabad akarata határozza meg azt is, hogy igaz, lelki tagja-e az egyháznak.

Ez azonban ellenkezik a Szentírás tanításával. Megcsonkítja a megváltásról szóló tanítást: „Az Úré a szabadítás” (Jón 2:10). Az Úré, mégpedig az elejétől kezdve a végéig. Ennek tagadásával pedig megcsonkítja az egyháztant is. Az egyház ugyanis az eleve elrendeltek közössége: a valódi, láthatatlan egyház azokból áll, akiknek a neve az élet könyvében szerepel.

A reformátorok és utódaik számára a kiválasztás *cor ecclesiae*, azaz az egyház szíve. Ha elhagyjuk a kiválasztást, az olyan, mintha kiszakítanánk az egyház szívét. Itt a szív

A kiválasztás
az egyház szíve

forrást vagy kezdetet jelent. Ugyanebben az értelemben szerepel a Példabeszédek 4:23-ban is: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet.” A szív a gondolataink, a hozzáállásunk, a viselkedésünk forrása. Az egyház szíve a kiválasztás, azaz a kiválasztás az egyház forrása vagy kezdete. Az egyház minden egyes tagja Isten örök kiválasztásából fakadóan lett tag. Az élet könyvében vagyunk, amely a Bárányé.

A *Westminsteri Hitvallás* 25:1 szavaival élve Isten Jézusban való kegyelmi kiválasztása meghatározza mindazokat, akik „egy helyre voltak, vannak és lesznek gyűjtve Krisztus fejedelemsége alatt”.

6. A rejtőzködő, a küzdő és a győzedelmes egyház

Most a református egyháztan további három kulcsfontosságú kifejezésével kell megismerkednünk: a rejtőzködő, a küzdő és a győzedelmes egyház tanításával.

A rejtőzködő egyház (*ecclesia latens*) azokat a választottakat foglalja magába, akik még meg sem fogantak, vagy testileg megszülettek ugyan, ám lelkileg még nem születtek újjá.

A küzdő egyház (*ecclesia militans*) nem testi, hanem lelki küzdelmet vív.

Harcolunk a test, az ördög és a világ ellen – és küzdünk Isten Krisztusa, evangéliuma és királysága mellett.

A fegyvereink nem testiek, ám mivel Istentől valóak, elég erősek arra, hogy erődítményeket romboljunk le (2Kor 10:4). A küzdő egyház tagjai olyan emberek, akik már megtértek, és még itt vannak a földön – akárcsak mi magunk is.

A győzedelmes egyházban (*ecclesia triumphans*) csak diadalt ünnepelnek, hiszen már minden háborúság véget ért. Az egyház győzedelmes a köztes állapotban: a halál után a mennyben. Győzedelmes az örökkévaló állapotban, az új égen és az új földön. Minden csak győzelem lesz, minden küzdelmen túl leszünk azon a napon.

Ismét térjünk vissza a *Westminsteri Hitvallás* 25:1-re. A rejtőzködő egyházat azok a kiválasztottak alkotják, akiket Krisztus *majd* összegyűjt. A küzdő egyházhoz azok tartoznak, akiket Krisztus *most* gyűjt ezen a földön, azok tartoznak a küzdő egyházhoz. A győzedelmes egyház tagjai pedig azok, akiket *már* összegyűjtött.

Most konkretizáljuk ezt, és tegyük személyessé! Száz évvel ezelőtt mindnyájan a rejtőzködő egyház tagjai voltunk. Később megszülettünk, újjászülettünk, és csatlakoztunk a küzdő egyházhoz. A jövőben – Krisztus visszatérésekor vagy halálunktól kezdve – a győzedelmes egyházhoz fogunk tartozni.

Isten bölcs terveiben és szándékaiban az intézményes vagy helyi egyháznak létfontosságú szerepe van. Kegyelmes mennyei Atyánk a helyi egyházat használja eszközként arra, hogy Jézus Krisztus üdvösségét elvigye az Ő egyetemes, láthatatlan egyháza számára.

A helyi egyház Isten eszköze, hogy a rejtőzködő egyházból a küzdő egyházba helyezzen minket, és ezen az úton a győzedelmes egyház felé vezessen bennünket.

7. Az egyház a hívők anyja

A rejtőzködő, a küzdő és a győzedelmes egyház után ismét egy új kifejezéssel kell megismerkednünk. Az egyház a hívők anyja. Némelyek problémásnak tartják ezt a gondolatot, mivel Róma egyháza visszaél vele. Hatalmi eszközként használja arra, hogy megragadja és rabszolgává tegye az embereket – noha Pál apostol azt mondta, hogy az apostolok segítettek ugyan az embereknek hitre jutni, de nem uralkodtak hitük fölött (vö. „Nemhogyan uralkodnánk a ti hitetekben, hanem munkatársai vagyunk a ti örömeteknek”, 2Kor 1:24). Mivel Róma visszaélt a „hívők anyja” kifejezéssel, ezért sok evangélikál és református ember gyanakvóan közelít hozzá.

Pedig ez a szófordulat biblikus, és ha helyesen értjük, valóban segíthet. Hadd idézzünk három igehelyet:

„De a magasságos Jeruzsálem szabad, ez *mindnyájunknak anyja*. Mert meg van írva: Ujjongj, te meddő, ki nem szülsz, vigadozzál, és kiálts, ki nem vajúdol, mert sokkal több az elhagyottnak magzatja, mint akinek férje vagyon” (Gal 4:26–27).

„Ujjongj te meddő, ki nem szültél, ujjongva énekelj és kiálts, ki nem vajúdtál, mert többek az elhagyottnak fiai a férjénél való

fiainál – azt mondja az Úr. Szélesítsd ki a sátorod helyét, és hajlékidnak kárpitjait terjesszék ki! Ne tiltsd meg! Nyújtsd meg köteleidet, és erősítsd meg szegeidet! Mert mind jobb, mind bal kézre kiterjedsz, és magod népeket vesz örökségbe, és pusztá városokat megnépesítenek” (Ézs 54:1–3).

„Megharagvók azért a sárkány az asszonyra, és elméne, hogy hadakozzék egyebekkel az ő magvából valókkal, az Isten parancsolatainak megőrzőivel és akiknél vala a Jézus Krisztus bizonyígtétele” (Jel 12:17).

Ézsaiás beszél az egyház gyermekeiről: „én tartom meg fiaidat” (49:25). „És minden fiad az Úr tanítványai lesznek, és nagy lesz fiad békessége” (54:13). Néha az egyház fiairól és leányairól szól: „elhozzák fiaidat ölükből, és leányaid vállukon hordoztatnak” (49:22; vö. 60:4). Máskor csak a fiakat említi: „elősietnek fiad” (49:17); „elhozzák fiaidat messziről” (60:9); „mint elveszi a legény a szüzet, akként vesznek feleségül téged fiad” (62:5). Mivel az egyházzal asszonyként beszél, akinek gyermekei: fiai és leányai vannak, ezért anyaként tekinthetünk rá.

Az „anyaegyház” képe nemcsak biblikus, hanem hitvallásos is. A *Cseh Hitvallás* (1575) az egyházzal mint *minden hívők anyjáról* ír (11. fejezet), de a *Waldens Hitvallás* (1662) is anyának nevezi az egyházat. Mivel az anyaegyház kifejezése biblikus és hitvallásos, ezért sok teológus szólt róla. Kálvin például így fogalmazott az *Institutióban*, az egyház tárgyalásának kezdetén:

„Mivel azonban most a látható anyaszentegyházról szándékozunk beszélni, már az egy *anya* szóból is megtanulhatjuk, hogy mily hasznos és mennyire szükséges ránk nézve ennek megismerése, mivel nincsen más út az életre, mint az, ha *ez az anya hordoz bennünket méhében, ha ez hoz a világra, ha ez táplál bennünket emlőin*, szóval *ha őriz és oltalmaz bennünket* mindaddig, amíg

csak halandó testünket levetkezve hasonlók nem leszünk az angyalokhoz (Mt 22:30). Mert nem is engedi a mi gyengeségünk azt, hogy ezt az iskolát odahagyjuk, amíg mint tanítványok egész életünket abban el nem töltöttük. Tegyük hozzá még azt is, hogy ennek a kebelén kívül semmiféle bűnbocsánatot, semmiféle üdvösséget sem remélhetünk, amint azt Ézsaiás és Jóel tanúsítják (Ézs 37:32; Jóel 2:32)” (Institutio IV.1.4.).

Hogyan használja tehát Isten a helyi egyházat anyánkként? Az egyetemes, láthatatlan egyház üdvösségében, amely a választottak közössége, akik örökre fel vannak jegyezve az élet könyvében, amely a Bárányé. Gondoljunk először a rejtőzködő egyházra! A választottak a helyi egyház által kiküldött misszionáriusok munkája által térnek meg. Erre kiváló példát mutatnak Pál missziói útjai. A választottak a helyi egyház igehirdetése által vagy a helyi egyház tagjainak bizonyoságtétele által is megtérhetnek. Ezen a ponton az olvasó figyelmébe ajánljuk David J. Engelsma és Herman Hanko *Tanúim vagytok* című könyvét, amely részletes tanítást ad erről a bizonyoságtételről.¹

Megtérés: a misszió, az igehirdetés és a személyes bizonyoságtétel által

A 87. zsoltár szerint az újjászületés Jézus Krisztus egyházában, ahhoz kapcsolódóan adatik meg. „Dicsőséges dolgokat beszélnek felőled, te Istennek városa” (3. v.). A zsoltáros így folytatja: „Mind ez, mind amaz ott született” (5. v.), miközben mindenféle országot megemlít: Egyiptomot, Babilont, Filiszteát, Tírust, Kúst.

Az egyetemes egyház a helyi egyházban és ahhoz kapcsolódóan születik újjá.

¹Magyar kiadás: Ébredés Alapítvány. Pécel, 2023.

A vízzel való keresztséget egy helyi egyházban szolgáltatják ki. A keresztség megpecsételi és jelzi az újjászületés fürdőjét (Tit 3:5) és a bűnök elmosását (Csel 22:16), amint arról a *Heidelbergi Káté* 73. kérdés-felelete is tanít. A vízkeresztség az újjászületést pecsételi meg, amely által a rejtőzködő egyházból a küzdő egyház tagjaivá válunk.

Úgy is fogalmazhatunk, hogy az egyetemes, láthatatlan egyház tagjainak neve öröktől fogva szerepel az élet könyvében, amely a Bárányé. Amikor ezek a tagok újjászületnek, akkor Isten a küzdő egyház névsorába is beírja a nevüket: „Az Úr beírván, feljegyzí a népet: ez ott született” (Zsolt 87:6).

Anyaként a helyi egyház táplálja gyermekeit. A hitoktatásban tiszta tejet, az igehirdetésben pedig szilárd táplálékot kapnak (vö. 1Kor 3:2 és Zsid 5:12–14). A helyi egyház az úrvacsora sákramentumában is táplálja a híveit, amikor Jézus Krisztust lelkileg, hit által esszük és isszuk.

Az egyház tehát szerető édesanyánk, aki táplálja és inti, olykor keményen is javítja és neveli, valamint vigasztalja és támogatja fiait és leányait. Ismét előttünk áll a helyi egyház jelentősége: az „anyaegyháznak” kulcsszerepe van abban, ahogyan Isten üdvözíti egyetemes, láthatatlan egyházát.

8. Az anyaegyház és a győzedelmes egyház

Végül ejtsünk néhány szót a győzedelmes egyházzal is. Öröktől fogva az élet könyvében szereplünk, amely a Bárányé (rejtőzködő egyház). Újjászületésünk során beíratunk a küzdő egyházba (Zsolt 87:6). Megdicsőülésünk során pedig nevünk be fog kerülni a győzedelmes egyház névsorába.

„Hanem járultatok Sion hegyéhez, és az élő Istennek városához,
a mennyei Jeruzsálemhez, és az angyalok ezreihez, az elsőszül-
löttek seregéhez és egyházához, *akik be vannak írva a mennyek-*

ben, és mindenek bírójához: Istenhez, és a tökéletes igazak lelkeihez” (Zsid 12:22–23).

A helyi egyháznak a hívők temetésében is szerepe van. Ott áll a pásztor és a gyülekezet, hogy vigasztaljon és segítsen. Így olvashatunk például István vértanú temetéséről (Csel 8:2). Ott áll az anya, aki vigasztalja a megszorodott szenteket, és tekintetüket Jézus Krisztus visszatérésére irányítja:

„Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonával leszáll az égből: és feltámadnak először, akik meghaltak volt a Krisztusban; azután mi, akik élünk, akik megmaradunk, elragadtatunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe, és ekképpen mindenkor az Úrral leszünk. Annakokáért vigasztaljátok egymást e beszédekkel” (1Thessz 4:16–18).

A vigasztaló anya jelenik meg az 1Thesszalonika 5:9–11-ben is:

„Mert nem haragra rendelt minket az Isten, hanem arra, hogy üdvösséget szerezzünk a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki meghalt érettünk, hogy akár ébren vagyunk, akár aluszunk, együtt éljünk ő vele. Vigasztaljátok azért egymást, és építse egyik a másikat, amiképpen cselekszitek is.”

Elmondhatjuk, hogy az anyaegyház az örökkévaló evangélium által felkészíti gyermekeit a győzedelmes egyházban való részvételre. A helyi egyház felkészít minket arra, hogy Krisztusban helyesen, jól haljunk meg, majd pedig mennyei Atyánkkal együtt örökké éljünk.

Az anyaegyház felkészít a győzedelmes egyházra

3. A helyi egyház autonómiája

Mit jelent az *autonómia* szó? Két görög szó összetételéből származik, amelyek jelentése: *ön és törvény*. Az autonómia tehát azt jelenti, hogy valaki saját magának a törvénye, saját magát kormányozza, saját maga fölött uralkodik.

A teológiai gondolkodásban ha egy embert öntörvényűnek nevezünk, az rossz. Az autonóm ember saját maga fölött uralkodik, azaz elszakadt Istentől és az Ő Igéjétől, amely Jézus Krisztusban van. Az ember autonómiája azt jelenti, hogy saját maga fölött uralkodik, mégpedig saját szentségtelen, bibliátlan gondolatai és kívánságai szerint.

Ám ha a teológiában az egyházra mondjuk, hogy autonóm, az pozitív értelemben áll. Az egyház autonómiája nem a tisztségviselők vagy az egyháztagok autonómiája, hanem az egyházé. Az egyház autonómiája

Autonómia
Krisztus és az Ige
tekintélye alatt

vagy önkormányzata nem zárja ki Istent és Jézus Krisztusban való Igéjét. Ez az autonómia Istenben és Jézus Krisztusban az Ő Igéje alatt értelmezendő.

Az egyház autonómiájáról szólva ugyanakkor kizárunk olyan feleket, amelyek nem uralkodnak az egyházon, nem kormányozzák azt, és nem szabnak számára törvényeket. Az egyház fölött nem uralkodik a hamis egyház vagy egy zsarnokivá váló felekezet. Az egyház fölött nem uralkodik, és nem is szabad uralkodjon az állam vagy egy kultúra, legyen szó modern vagy történelmi kultúráról. Az egyházon nem uralkodik a család, az iskola vagy az üzleti élet. Az egyház autonóm Jézus Krisztus alatt, aki meghatározza a szabályait.

A helyi egyház autonómiájának tipikus kifejezése:

a helyi egyház Jézus Krisztus testének teljes megjelenése egy bizonyos helyen.

Ez segít, hogy helyesen lássuk a kérdést: a helyi egyház autonómiája abból fakad, hogy az Jézus Krisztus testének teljes manifesztációja.

1. Jézus királyi uralma

A helyi egyház autonómiájával kapcsolatban három alapelvet állapíthatunk meg. Az első nem más, mint Jézus Krisztus királyi uralma az egyház és a helyi egyház fölött. Az Ézsaiás 9:6 alapján („az uralom az ő vállán lészen”) az egyház kormányzása Jézus Krisztus vállán van. Milyen jó, hogy Őnála van ez a feladat, hiszen Ézsaiás ugyanitt „csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság Atyjának, békesség fejedelmének” nevezi Őt.

Ha Jézus vállán van az uralom, akkor minden rendben van.

Az Efézus 1 végén található képpel élve Jézus Krisztus a feje az egyháznak, az Ő testének, amelyet vére árán váltott meg. A világmindenséget az egyház javára kormányozza, noha elég sok hit kell ennek elhívéséhez, ha éppen rosszul mennek a dolgok.

Krisztus uralma:
királyi ajándék

A második alapelv, hogy Jézus Krisztus uralkodása az Ő királyi ajándéka az egyháznak és a helyi egyháznak. Az egyházon Igéje és Szentlelke által uralkodik, de ugyanerre szolgálnak az egyházi tisztségek is. Említést kell tennünk a pásztorok, presbiterek és diakónusok különleges tisztségéről, valamint a hívők egyetemes tisztségéről is. Mindkét kategória fontos. A különleges tisztségekben és a hívők tisztségében egyaránt a Jézustól kapott ajándékokat és kegyelmet alkalmazzuk.

A harmadik alapelv pedig az, hogy Jézus Király ajándéka elégséges az egyház és a helyi egyház számára. Krisztus az Ő Igéje és Lelke által uralkodik. Ez elégséges az egyház tanításához és életéhez, az igehirdetéshez és a sákramentumokhoz, az egyházkormányzathoz és az istentisztelethez, valamint az egyház vezetősége és tagsága számára.

2. A hívők hármassága

A helyi egyház autonómiája tehát Jézus Krisztus testének egy adott helyen történő, teljes megjelenése. Hadd támasszuk most alá ezt az autonómiát a hívők egyetemes tisztségével! A helyi egyházban minden hívő próféta, pap, és király. Ezt minden egyes hívőnek meg kell értenie magára nézve.

Nem jelentéktelen, feladat nélküli személy vagy. Önmagadban teljesen romlott bűnös vagy, de Jézusban próféta, aki Isten Igéjét szólod. Pap, aki az Ő szolgálatára

Papok, próféták
és királyok

odaszánod magadat. Király, hogy az Ige és a Lélek által uralkodj magadon, érzelmiden, viselkedéseden; uralkodj magad fölött az egyházban, otthonodban, házasságodban – noha mindenben, amit ezen a világon teszel, lesz valami bűn.

Egy igaz egyházban a hívők összessége a próféták társaságát alkotja. Nemcsak különálló próféták, akik végzik saját feladatukat, hanem próféták testülete. A helyi egyház tagjai nemcsak különálló papok, hanem együtt egy szent papság. Nemcsak különálló királyok, hanem egy királyi család tagjai.

Ezt a három tisztséget össze is kapcsolhatjuk. „Ti pedig választott nemzet, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket” (1Pt 2:9). Ez alapján egy helyi egyház szentjei királyi papságot alkotnak: papok és királyok. Az is elmondható róluk, hogy prófétai papság tagjai: próféták és papok. A próféták királyi társaságához próféták és királyok tartoznak.

A helyi egyház tagjai királyi és prófétai papságot alkotnak.

Miközben elismerjük bűnös voltunkat, látnunk kell méltóságunkat is: az egyházban e három tisztség együtt munkálkodik. E tisztségekre nem más kent fel minket, mint Jézus Krisztus Szentlelke. E hármasságban Jézus Krisztus a helyi egyházban iktatott minket be. Rendelkezünk azokkal az eszközökkel, amelyekkel e hármasságban együtt szolgálhatunk Neki. Láthatjuk, hogy a hívők hármassága hogyan vezet a helyi egyház autonómiájához, önkormányzatához – a helyi egyház Jézus Krisztus testének teljes megjelenése.

3. Három különleges egyházi tisztség

A helyi egyház autonómiája mellett a következő érvünket az egyház három különleges tisztségéből merítjük. E három tisztség a pásztor, a presbiter és a diakónus tisztsége. A hívők tisztsége elsődleges és alapvető jelentőségű, a különleges tisztségek pedig ehhez adódnak, és ebből származnak.

Az Efézus 4:11 szerint a mennybement Krisztus tisztségviselőket ajándékozott az egyháznak. Ebben a versben pásztorokról és tanítókról olvasunk, akiket

Krisztus ajándéka: pásztorok,
presbiterek, diakónusok

az Ige másol tanító presbitereknek (1Tim 5:17) vagy hírnököknek nevez (Jel 2–3).

A presbiter vagy kormányzó presbiter tisztségéről is olvasunk (1Tim 3, Csel 14:23, 1Pt 5, Csel 15, Tit 1, Zsid 13, Fil 1:1, Csel 20 stb.) Az 1Timótheus 3 szól a diakónusokról. Itt láthatjuk a követelményeket is, hogy milyenek legyenek ezek a szolgálók. A diakónusi tisztség megalapításáról a Cselekedetek 6 számol be. A Filippi 1:1 pedig nemcsak a presbitereket, hanem a filippi egyház diakónusait is megszólítja.

A helyi egyház jelöli ki a saját tisztségviselőit. A helyi egyház vizsgálja meg őket az 1Timótheus 3 és a Titus 1 elvárásai alapján. A helyi egyház szavaz a tisztségviselőire (pl. Csel 6). A helyi egyház iktatja be a tisztségviselőket

kézzárattal (1Tim 4:14). A tisztségviselők kiválasztása során a helyi egyház több lépésben is egyéb tisztségviselői által munkálkodik.

Az egyházfegyelmet a helyi egyház különösen a presbiterek által végzi. A szegényekről a diakónusok által gondoskodik (Csel 6, 1Tim 5). A pásztorok, tanító presbiterek, követek által tanít. A helyi egyház nemcsak kijelöli a pásztorokat, presbiterek és diakónusokat, hanem a pásztorok, presbiterek és diakónusok saját helyi egyházukat szolgálják. Előttünk áll a helyi egyház autonómiája, Jézus Krisztus testének teljes megjelenése.

4. Az egyház nevei

A helyi egyház autonómiája melletti harmadik érvünk az egyház elnevezéseiben rejlik. A helyi egyház és az egyetemes egyház a Szentírásban egyaránt egyház (az eredeti görög a két fogalomra ugyanazt a szót használja). A helyi és az egyetemes egyház ugyanúgy Isten nyája. A helyi egyház Krisztus teste, miközben a választottak közössége is az.

Az Efézus 2:10 az egyházat Isten alkotásának, teremtésének nevezi. Ez egyaránt vonatkozik minden igaz helyi egyházra és az egyetemes egyházra. Az Efézus 2:15 az egyház tagjait új embereknek, ezzel az egyházat új emberiségnek nevezi. Az új emberiséget nem a mesterséges intelligencia teremti meg, hanem Jézus Krisztus – bár ebben a világban nem ismerik fel Isten fiait és leányait.

A helyi egyház és az igaz, egyetemes egyház egyaránt Isten háznépe. Isten temploma egy helyi gyülekezet, de az egyetemes egyház is. Krisztus menyasszonya minden egyes gyülekezet, de azok közössége is, akik az élet könyvében vannak, amely a Bárányé.

Az egyház, főként a helyi egyház az igazság oszlopa és erőssége (1Tim 3:15). Az oszlop képe nagyon egyértelmű, az erősség pedig az oszlop tetején vagy alján

lévő díszítésre utalhat. Ami fontos, hogy a helyi egyház saját földrajzi környékén oszlopként és erősségként magasra tartja Isten tévedhetetlen igazságát.

Ha ez a helyi egyház hitehagyóvá válik, akkor azon a vidéken az igazság a földre hullik.

Nincs tanúságtétel, nincs világosság: elmozdított egy gyertyatartó. Ugyanaz lesz a helyzet, mint amiről az Ámós 8:11–12-ben olvashatunk: „Ímé, napok jőnek, azt mondja az Úr Isten, és éhséget bocsátok e földre; nem kenyér után való éhséget, sem víz után való szomjúságot, hanem az Úr beszédének hallgatása után. És vándorolni fognak tengertől tengerig és északtól fogva napkeletig. Futkosnak, hogy keressék az Úrnak beszédét, de nem találják meg.” Az emberek keresik Isten Igéjét, de nem találják.

A helyi egyház Krisztus testének egy helyen való teljes megnyilvánulása. Autonóm, és saját környezetében szükséges.

5. Az autonómia jelentősége

Szóljunk most a helyi egyház autonómiájának jelentőségéről. Az 1. fejezetben is láttuk, hogy a misszió célja egy autonóm helyi egyház felállítása. A misszionáriusok tudatosan ezért a célért munkálkodnak. Céljuk, hogy elég embert összegyűjtsenek a hívők tisztségébe, és elég alkalmas embert állítsanak a különleges tisztségekbe, így legalább két presbitert és egy diakónust. Ezután kerülhet sor egy autonóm helyi egyház intézményének megalakítására. A már idézett Cselekedetek 14:23-ban láthattuk, hogy Pál első missziói útja végén presbitereket jelöltek ki az újonnan, a mai Törökország területén megalapított egyházakban.

Korábbi misszionáriusok meghatározták az önállóság három elvét. Egy helyi egyház önmagát kormányozza, önmagát terjeszti a tanúságtétel által, és –

többé-kevésbé, a lehetőségekhez mérten – önfenntartó, noha az utóbbi ponton szóba jöhet egy felekezet vagy egyéb barátok anyagi segítsége. Ha egy missziói munka eljut ide, akkor a misszionárius munkája véget ér, és misszionáriusként továbbáll. Természetesen az autonóm helyi egyház továbbra is kérheti segítségét és tanácsát, és hasznos is az ilyen emberek látogatása és segítsége. Pál is így tett három missziói útja során.

A helyi egyház autonómiája azonban nemcsak a misszió célja, hanem Jézus Krisztusban az egyház dicsősége és méltósága. Ez az autonómia azt jelenti, hogy Jézus Krisztus az evangéliumot a helyi egyház és annak pásztorai által hirdeti. Jézus Krisztus nyáját a helyi egyház és annak presbiterei által felügyeli. Jézus a szegényekről a helyi egyház és annak diakónusai által gondoskodik.

Krisztus dicsősége a helyi
egyházban ragyog

Az önálló helyi egyház egy Jézus Krisztussal. A két thesszalonikai levélben Pál így szólítja meg a thesszalonikai egyházat: „a thesszalonikabeliek gyülekeztének, amely van az Atya Istenben és az Úr Jézus Krisztusban” (1Thess 1:1; vö. 2Thess 1:1). Jézus Krisztus ott jár a gyertyatartók között, amelyek szabadon álló, autonóm gyertyatartók.

Az autonóm helyi egyház nem csupán egy vallásos közösség, nem vesztesek társasága, nem dinoszauruszok csordája. Az autonóm helyi egyház egy gyönyörű, drága, arany gyertyatartó, amely Jézus Krisztus világosságával ragyog. Az igazság oszlopa és erőssége. Ezt kell hinnünk, és ennek az igazságnak a fényében kell szolgálnunk az egyházat.

6. Támadások az egyház autonómiájával szemben

A helyi egyház autonómiája védelmet jelent mindenféle visszaélés és zsarnokság ellen.

A hamis egyház – főként ha régi, nagy és befolyásos – megpróbálja elbitorolni, elragadni a hatalmat. Ezzel az apostolok különösen Jeruzsálemben

A hamis egyház támadása

szembesültek. A hamis egyház azt mondta nekik, hogy ne beszéljenek a halálból feltámadt Jézusról. Az apostolok viszont így szóltak: „Istennek kell inkább engedni, hogynem embereknek” (Csel 5:29; vö. Csel 4:19–20).

A másik fenyegetés a polgári kormányzat fenyegetése. Állítólag ezt a tanítást hirdette Thomas Erastus, egy svájci doktor, így erasztianizmusnak nevezzük.

Ki az egyház királya?

A 17. századi Skóciában nagyon fontos volt ez a kérdés. A Stuart-házi uralkodók elnyomták a skót egyházat, ám a skót egyházi emberek ragaszkodtak Jézus Krisztus királyi jogaihoz.

A földön uralkodó Jakab királynak azt mondták, hogy neki nem az egyház királyának, hanem az egyház tagjának kell lennie. Az egyház királya ugyanis Jézus Krisztus, és remélhetőleg a földi király is az Ő uralma alá tartozik.

A 20. század közepén Adolf Hitler is támadás alá vette az egyház autonómiáját. Elnyomta a német egyházakat és más egyházakat. Ennél is rosszabb lehetett a kommunisták alatt, amint azt Magyarország is megtapasztalhatta. A kommunisták beültették saját embereiket a padokba és a presbitériumokba. A tisztségviselőket és a tagokat különféle módokon nyomás alá helyezték. Ezért is nagyon fontos az egyház autonómiája.

Hadd hozzak elő egy kortárs példát. A kínai kommunista állam módszeresen elnyomja a protestáns egyházakat. Elindította közöttük a Három Autonómia Hazafias mozgalomát. Ez a kínai kommunisták részéről ördögien okos ötlet: átvették az egyház szóhasználatát és gondolatvilágát, hogy azokat kihasználják az egyház ellen. Lényegében ezt mondták a protestáns egyházaknak: „Önkormányzóak, önterjesztőek és önfenntartóak kell legyetek. Ám ez azt jelenti, hogy nem ápolhattok semmiféle kapcsolatot külföldi egyházakkal, főként nem

az amerikaiakkal.” Az egyházak ezt mondták: „De ők a barátaink, akik az evangéliumot hozták nekünk.” A kommunisták így válaszoltak: „Azt hittük, önkormányzatok, önterjesztőek, önfenntartók vagytok. Nemcsak az önállóság három elvéről van szó, hanem annak hazafias változatáról. Ti kínaiak vagytok, mutassátok is ezt meg! Kínában szocialisták vagyunk, nem a nyugathoz tartozunk.” Ördögien ravasz terv.

Az önállóság hármasság alapelve tehát nemcsak az idegen, hamis egyházi befolyást zárja ki, hanem a zsarnoki polgári kormányzat befolyását is. Dániel könyve és a Jelenések könyve egyaránt azt tanítja, hogy a polgári kormányzat jó ajándéka fenevaddá változik, amikor olyan hatalmat ragad meg, amelyet nem Istentől kapott, és elnyomja az egyházat és a helyi egyházakat. Jézus így szólt: „adjátok meg ami a császáré a császárnak, és ami az Istené, az Istennek” (Mk 12:17). Ha az állam elnyomja az egyházat, akkor szándékosan nagyon nehezé teszi a dolgokat az egyház számára, és nehéz lesz kitalálni, mivel tartozunk Istennek, és mivel tartozunk az államnak. Így az állam összezavarja az egyházakat és azok tagjait, így pártoskodást, megosztottságot hoz létre.

Végül még soroljunk fel néhány dolgot, amivel szemben áll a helyi egyház autonómiája. Említést kell tennünk a felekezeti hierarchiáról, ahol a felekezet olyasvalamire szólítja fel a helyi egyházakat, ami nem biblikus.

A nyugati világban, főként annak nyugati szélén nagy problémát jelent a kulturális alkalmazkodás. Az állam és a társadalom nagy része rá akarja kényszeríteni az egyházra és annak tagjaira a saját világnézetét és etikáját. Ez a homoszexualitás elfogadtatásával kezdődött, most pedig – amikor már mindenki kellően érzékenyített – a transzgenderizmust kell lenyelni. És az egyháznak már a társadalomtól és a kultúrától kell vennie a menetparancsot. Azonban az egyház Jézus Krisztus alatt, az Ő Igéje szerint autonóm. Ő adja meg a programunkat, az üzenetünket és a kormányzatunkat.

A világhoz igazodni

Veszélyt jelent az is, amikor némelyek tévesen a család képére akarják átformálni az egyházat. Nem arról van szó, hogy a gyülekezet valakinek az otthonában találkozik, ez önmagában nem rossz. Az Újszövetségben legalább

A család válik mintává

négyszer olvasunk olyat, hogy valakinek az otthonában gyűlt össze az egyház. A probléma az, ha az egyházat a család mintája alapján képzeljük el. Az egyházban az úrvacsora van, a családban viszont salátát és lasagnát esznek. E gondolkodásmód szerint az úrvacsorát le kell hát cserélni lasagnára, tésztára, fásírra vagy bármi másra. Nos, a család csodálatos, az egyház is az, de az egyházat nem teheted olyanná, mint a családod, ahogyan a családot sem pont úgy szervezed meg, mint az egyházat.

Megint mások az egyetemhez, az értelmiséghez akarják igazítani az egyházat. A református hit bátorít a tanításra és a kegyes tudományra, de nem gyakoroljuk az intellektualizmust. Gondoljunk csak egy csapat huszonéves fiatalra,

Intellektualizmus

akiknek sok diplomája van, sokat vitatkoznak, beszélgetnek. Lenézik azt, aki kicsit kevésbé okos, aki nem is ment egyetemre, vagy talán gimnáziumba sem. Pedig az egyházban senki sem másodrendű: Jézus Krisztus tagjaként senki sem alacsonyabb rendű, legyen férfi vagy nő, szolga vagy szabad, értelmiségi vagy nem értelmiségi. Ez az egyház egysége, az egyház autonómiája. Az egyetem jó, de az nem az egyház.

Az egyház nem egy cég

Az egyház autonómiája véd azzal szemben is, hogy ne az üzleti világhoz igazítsuk magunkat. Az üzleti világban van a főnök, a CEO. Van egy igazgatótanács, egy marketingkampány, de az egyházba nem vihetünk be világi marketinget, bár természetesen egy egyház is reklámozhatja magát. Nem dobhatjuk ki a presbítereket, hogy egy igazgatótanácsot hozzunk a helyükre.

Az egyház Jézus Király alatt autonóm. Alkotmányunk és menetparancsunk a Szentírásban áll. A helyi egyház autonóm, hiszen Jézus Krisztus testének teljes megnyilvánulása egy adott helyen.

4. A helyi egyházak egysége

Az előző fejezet után azt gondolhatná az olvasó, hogy a helyi egyház autonómiája independentizmushoz vezet, amint azt a kongregacionalista vagy a baptista egyházi rendben láthatjuk. E modell szerint minden egyes helyi egyház független a többitől. Most tehát szót kell ejtenünk arról, amit az Újszövetség az egyház négy klasszikus tulajdonságának egyikéről tanít. Ezen a ponton nem a szentségről, az egyetemességről vagy az apostoliságról beszélünk, hanem az egyházi szentségről: „hiszem *az* egyetemes keresztyén anyaszentegyházat.”

Az egyházak egységét tekintve a Biblia utolsó 22 könyve Jeruzsálemtől egészen Patmoszig vezet minket. Ez megadja az alapot a gyülekezetek közötti szövetség kialakítására, a felekezetek megalakulására, valamint a kegyes testvéregyházi kapcsolatok kialakulására.

1. A Lélekkel való keresztség

Hol kezdi az Újszövetség az egyházak egységének történeti tárgyalását? Nem máshol, mint a Cselekedetek 2-ben, amikor Jeruzsálemben megtörtént a Szentlélekkel való keresztség. A Szentlélek kitöltetése által Isten népe eggyé lett a feltámadt Krisztussal. Megkapta a teljes messiási üdvösséget, amelyet Jézus a kereszten megszerezett. A pünkösd határozta meg az Újszövetségi egyház születésnapját. A Cselekedetek 2 előtt azt mondhatjuk, hogy az ószövetségi egyház kora volt,

pünkösdkor viszont megszületett a feltámadt Úr egyetemes, újszövetségi egyháza.

A Cselekedetek könyve feljegyzí a pünkösđ három kiterjesztését (nem megismétlését). A Cselekedetek 8-ban félíg zsidó, félíg pogány samaritanusokat látunk, akik elnyérték a Szentlélek keresztségét. A Cselekedetek 10–11-ben teljesen pogány emberek, a cézárei Kornélius és háznépe is megkapták a Lélekkel való keresztségét. A Cselekedetek 19-ben Keresztelő János követői keresztek meg a Szentlélekkel. Ez a mintegy 12 ember már hallotta Keresztelő János igehirdetését, de nem ismerték az Úr Jézus igehirdetését, sőt arról sem tudtak, hogy eljött a Messiás.

Azt láthatjuk, hogy a Szentlélek által mindenféle hívó belekereszteltetett a feltámadt Messiásba. Zsidók (Csel 2), félíg zsidó, félíg pogány samaritanusok (Csel 8), teljesen pogány emberek (Csel 10–11), ószövetségi szentek, akik még nem hallottak a Messiás eljövételéről (Csel 19). E négy csoport az összes eshetőséget lefedí.

2. Krisztus teste

A Szentlélek keresztségében való egységből következik Krisztus titokzatos és lelki testében való egységünk. Az Ef 4:4–6-ban hétszer olvashatjuk az „egy” szót. Ez a Bibliában a legtömörebb szakasz az egyház egységéről:

„Egy a test és egy a Lélek, miképpen elhívástoknak egy remény-ségében hívatatok el ís. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség. Egy az Isten és mindeneknek Atyja, aki mindeneknek felette van, és mindenek által és mindnyájatokban munkálkodik.”

Az egyházat mint egy testet egy Lélek eleveníti meg, és egy Úr kormányozza. Az egy test egy Istent szolgál, és egy lelki keresztséget kap. Az egy test egy bibliai hitet vall. Az egy testnek egy eszkatologikus, utolsó időkre vonatkozó remény-sége van: Jézus Krisztus visszatérése e világkorszak végén, hogy feltámassza a halottakat, megítélje a világot, és elkezdje az új teremést.

Melyik egyház nevezhető egy testnek? Az efézusi helyi egyház (Ef 4); Itáliában a római helyi egyház (Rm 12); a közép-görögországi Korinthus helyi egyháza (1Kor 12); a mai Törökország területén lévő Kolossé helyi egyháza (Kol 1–3). Minden egyes igaz egyház Krisztus teste, és az egész egyetemes, láthatatlan egyház földön és mennyen Krisztus teste.

3. Egyházi tisztségek

Az Újszövetségben az egyház egységét nemcsak a Lélek keresztségéből látjuk, vagy abból, hogy az egyház Krisztus teste, hanem abból, hogy a három rendkívüli, ideiglenes tisztség, az apostolok, a próféták és az evangélisták tisztsége is egy.

Az Efézus 4:11 szerint feltámadt és megdicsőült Megváltónk némelyeket apostolokul adott Krisztus testének épülésére.

Apostolok

Minden igaz helyi egyház egységben volt az apostolok levélírói szolgálatának tekintélye alatt. János a Jelenések könyvében hét kis-ázsiai (a mai Törökország területén, délnyugaton elhelyezkedő) egyháznak írt, három bibliai levelének címzettjei mellett. Péter több egyháznak írta leveleit, amelyek szintén a mai Törökország területén lévő öt római provinciában voltak (vö. 1Pt 1:1, és az első levélre visszautaló 2Pt 3:1). Pál levelei még messzebbre jutottak: a mai Törökország területén kívül attól nyugatabbra, Görögországba és Itáliába, Rómába.

Az igaz helyi egyházakat az apostolok levelei mellett az apostolok munkája is egyesítette.

Ez különösen a Cselekedetek könyvében látható. A Cselekedetek 1–15-ben a tizenkét apostol Jeruzsálemben munkálkodik. A 8. részben Pétert és Jánost Samáriában látjuk. A 9–10. részekben Péter apostol már északabbra, az ígéret földjének nyugati partján hirdeti az evangéliumot.

Pál még nagyobb térséget járt be (Csel 9:13–28). Képzeljük magunk elé a térképet! Láthatjuk őt Szíriában és Jeruzsálemben, Ciprusban és Törökországban, Görögországban és legvégül Rómában. A Titus 1:5 szerint az apostol még Krétába is eljutott, és ha beteljesült e vágya, akkor Hispániába is (Rm 15). Pál apostol ezzel összefüggésben azt mondja, hogy *minden egyházak gondja naponként ránebezedett* (2Kor 11:28).

Próféták

A mennybement Krisztus az apostolok mellett prófétákat is adott, hogy építse az Ő egy testét, az egyházat. Akik kanonikus bibliai könyvet írtak, azok próféták, így Urunk két féltestvére is próféta volt. Jakab zsidókeresztyéneknek (Jak 1:1), Júdás pedig az eretnokségektől zaklatott keresztyéneknek írt.

A próféták mindhárom missziói útján elkísérték Pált. Első missziói útjára Jeruzsálemből, később pedig Antiókiából Barnabás próféta ment vele. Második missziói útján Silás próféta volt az útítársa, aki szintén Jeruzsálemtől és Antiókiától fogva kísérté. Az apostolt második és harmadik missziói útja egy-egy részén Lukács próféta is kísérté, aki harmadik evangéliumot és a Cselekedetek könyvét írta. Antiókiában (Csel 11) és Cézáreában (Csel 21) találkozunk a jeruzsálemi Agabus próféta jövődöléseivel. Az apostolok és a próféták könyveket írtak, és utaztak a helyi egyházak között, így sokféle módon összekapcsolva azokat.

A feltámadt és trónra ült Jézus nemcsak apostolokat és prófétákat, hanem evangélistákat is rendelt egy teste, az egyház építésére. Az Újszövetség két férfit

Evangélisták

is félreérthetetlenül evangélistának nevez. Az egyik Filep evangélista (Csel 21:8), a hét diakónus egyike (Csel 7). Mivel kezdetben diakónus volt, utána pedig evangélista lett, személyében egy olyan bibliai alakot láthatunk, aki tisztséget váltott. Munkálkodott Jeruzsálemben, Samariában és Cézáreában is.

A 2Timótheus 4:5 evangélistának nevezi Timótheust, aki Pált a második és a harmadik missziói útján kísérte. Együtt utaztak az apostolok és a próféták, ebben az esetben pedig egy apostol és egy evangélista. Egyébiránt Timótheus személyének jelentőségét mutatja az a meglepő tény is, hogy tizenkét különböző újszövetségi könyv is név szerint említi (Csel, Rm, 1Kor, 2Kor, Fil, Kol, 1Thess, 2Thess, 1Tim, 2Tim, Filem, Zsid).

4. Egység a tanításban

Az egyházak egyik egyrészt a Lélekkel való keresztség által, másrészt Krisztus testében, valamint a három rendkívüli tisztség – apostol, próféta, evangélista – tekintélye alatt. Nem meglepő ezek után, hogy

az apostoli egyházak egyikek voltak tanításban.

Az Efézus 2:20 így szól az egyházról: „Kik fölépíttettek az apostoloknak és prófétáknak alapkővén, lévén a szegletkö maga Jézus Krisztus.” Itt Pál nem az ószövetségi, hanem az újszövetségi prófétákról szól. Az Efézus 2:20, a 3:5 és a 4:11 egyaránt ezt a sorrendet követi: apostolok és próféták. Az Újszövetségben a prófétákat a feltámadt Krisztus küldte el. Az újszövetségi Írásokat apostolok és újszövetségi próféták írták. Ezek kiegészítik és magyarázzák az ószövetségi Írásokat. Ez nagyon fontos érv John Nelson Darbyval és a diszpenzácionalizmus tanításával szemben.¹

Az Efézus 2:20 azt mondja, hogy az apostolok és a próféták az egyház alapkövei. Egy építkezés során először az épület alapkövét helyezik el. Ez egyszer történik meg, és bolondnak gondoljuk azt, aki még egyszer le akarná rakni,

¹John Nelson Darby (1800–1882) angol-ír lelkipásztor, a Plymouthi Testvérek mozgalmának befolyásos alakja, a diszpenzácionalizmus atyja. A diszpenzácionalizmus tanítása szerint Isten különböző korszakokban más-más módon üdvözíti népét, ezzel elválasztja egymástól az ószövetségi Izráelt és az újszövetségi egyházat. (A fordító megjegyzése)

vagy hozzá szeretne tenni valamit. Ugyanígy az egyház alapját sem akarjuk újra elhelyezni. Jézus Krisztus egyházának azon az alapon kell nyugodnia, amelyet a múltban egyszer s mindenkorra letettek.

Az igaz egyháznak a Biblia 66 könyvének igazságát kell hirdetnie.

Ez Isten teljes tanácsa (Csel 20:27), az egészséges, szilárd tanítás. Ezt a kifejezést a pásztori levelek négyszer használják (1Tim 1:10, 2Tim 4:3, Tit 1:9, Tit 2:1). Ez a tanítás egészséget ad, így pont az ellenkezője annak, amit a teológiai liberalizmus tanít róla: a Biblia nem jó, modern ötletekre van szükségünk.

Pál az evangélistáknak – Timótheusnak és Titusnak – azt írta, hogy a kinevezett pásztorokkal, a tanítókkal, a presbiterekkel, a diakónusokkal és minden más tisztségviselővel együtt, nem hirdethetnek többet vagy kevesebbet, csak a Biblia egészséget adó tudományát. Egyetemes és református hitvallásaink ezt a biblikus, szilárd tanítást jelentik ki és foglalják össze hűségeesen.

5. Egység az életben

A hűséges helyi egyházak nemcsak tanításban, hanem az életben is egyek. Pál az 1Korinthus 4:17-ben így ír Timótheusról: „Azért küldtem hozzátok Timótheust, ki nékem szeretett és hű fiam az Úrban, aki eszetekbe juttatja néktek *az én utaimat a Krisztusban, amint mindenütt, minden gyülekezetben tanítok.*” A szövegkörnyezet alapján Krisztus útjai alatt Pál azt érti, hogy ne a világ bölcsességét kövessük. Kerüljük az irigységet, harcot és megosztottságot. Legyünk a hűség, az alázat és a kemény munka példája. Erre az életre gondol Pál, amikor azokról az utakról beszél, amelyeket minden helyi egyházban tanított.

Az 1Korinthus 7 például az egyedülállóságról, házasságról, válásról, özvegyeségről és újrَاهázasodásról szóló apostoli tanítást tartalmazza, amely vonatkozik

zsidókra és görögökre, szolgákra és szabadokra. Itt az apostol így szól: „minden gyülekezetben ekképpen rendelkezem” (1Kor 7:17).

6. Egység a sákramentumokban

Az apostoli helyi egyházak a tanítás és az életvitel mellett a sákramentumokban is egyek. Ehhez tartozik az első sákramentummal, a keresztséggel kapcsolatos egység. A Biblia példaként a következő egyházakban való keresztségről ír: Jeruzsálem (3000 megkeresztelt ember, Csel 2), Samária (Csel 8), Cézárea (Csel 10), a görögországi Filippi (Csel 16), a dél-görögországi Korinthus (Csel 18, 1Kor 1). E keresztségek közé tartozik a háznép- vagy családi keresztség is: Cézaréában Kornélius háznépe (Csel 10), Filippiben Lídia háznépe és a börtönőr háznépe (Csel 16), Korinthusban pedig Krispus háznépe és Stefana háznépe (Csel 18; 1Kor 1).

Egy a keresztség

Miért történt ez így? Az 1Korinthus 7:14 tanítása szerint egy vagy két hívő ember gyermekei szentek. Az 1Korinthus 10:1–2-ben gyermekek keresztségéről is olvashatunk. A hívők gyermekei így szüleikhez hasonlóan az egyház tagjai voltak. Nemcsak Cézaréában, Filippiben és Korinthusban, hanem például Efézusban is: az Efézus 6:1–3 a kicsinyeket az egyház tagjaiként szólítja meg. A gyermekek Kolossében is az egyház tagjai voltak (vö. Kol 3:20) csakúgy, mint a jeruzsálemi egyházban, hiszen a Cselekedetek 2:39-ben Péter hirdeti: „néktek lett az ígélet, és a ti gyermekeiteknek.”

A helyi egyházak a második sákramentumban, az úrvacsorában is egyek voltak. A Biblia a következő egyházakban tesz említést e sákramentum kiszolgáltatásáról: Jeruzsálemben (Csel 2:42), a régi Trójához közeli, a mai Nyugat-Törökország területén fekvő Troásban, ahol egy férfi, Eutikhus kiesett az ablakon (Csel 20), vagy a görögországi Korinthusban (1Kor 10–11).

Egy az úrvacsora

7. Egység a nyilvános istentiszteletben

Az eddigiek mellett az igaz egyházak a nyilvános istentiszteletben is egyek voltak. A közös istentisztelet napja a hét első napja volt. Troásban (Csel 20) és Korinthusban (1Kor 16) is a hét első napján voltak együtt Isten tiszteletére. János ezt a napot az Úr napjának nevezi (Jel 1:10). Ez volt az újszövetségi egyház születésnapja pünkösdkor (Csel 2). Jézus ezen a napon támadt fel a halálból, és ezen a napon jelent meg követőinek. A zsoltárokból is erről a napról éneklünk: „Ez a nap az, amelyet az Úr rendelt, örvendezzünk és vigadjunk ezen” (Zsolt 118:24).

Az egyház egy a nyilvános istentisztelet elemeiben is.

Ezek a következők: a Szentírás olvasása és hirdetése (1Tim 4, Csel 20); a sákramentumok kiszolgáltatása; az imádság, amelyről Pál például az 1Timótheus 2-ben tanít; az adakozás (1Kor 16), amelyhez hozzátartozott például a szegény jeruzsálemi anyaegyház számára való gyűjtés. Adakoztak a korinthusiak, a mai Észak-Görögország területén található macedóniai egyházak, a mai Közép-Törökország területén fekvő galáciai egyházak és az antiókhiai egyház tagjai (Csel 11). A különböző gyülekezetekben ugyanazokat az istentiszteleti elemeket láthatjuk, és ugyanazt a célt szolgálta az adakozás is: egy szegény gyülekezet megsegítését.

Rendezett
istentisztelet

Az Újszövetség a nyilvános istentisztelet napja és elemei mellett annak rendezett voltáról is szól. Az 1Korinthus 12–14-ben az apostol szembeszáll a nyilvános istentisztelettel kapcsolatos változatos tévelygésekkel, és így szól a lelki ajándékokról (pl. a nyelveken szólás esetében mindig fontos egy magyarázó), a nőkről, a szabadosságról stb. A nyilvános istentiszteletről szólva az apostol ezt mondja: „Mindenek ékesen és jó renddel legyenek” (1Kor 14:40), „mert az Isten nem

a visszavonásnak, hanem a békességnek Istene, miként a szentek minden gyülekezetében” (1Kor 14:33).

8. Egység az egyházfegyelemben

A tanítás, az élet, a sákramentumok és az istentisztelet mellett a hűséges helyi egyházak az egyházfegyelemben is egyek.

Talán meglepő, milyen sokszor szól az Újszövetség az egyházfegyelemről.

Találkozunk ezzel Rómában (Rm 16), Korinthusban (1Kor 5; 2Kor 2 és 7), Thesszalonikában (2Thess 3:6–15), Efézusban (1Tim 1) és más kis-ázsiai egyházakban (Jel 2–3). A Jelenések könyvében (Jel 2–3) Jézus megdicséri az egyházfegyelmet helyesen alkalmazókat, és elmarasztalja azokat, akik nem gyakorolták. Krétában is nagy szükség volt az egyházfegyelemre, mert gonoszak voltak, és rest hasak (Tit 1).

Az újszövetségi levelek sok idegen csoportról beszélnek: hamis atyafiakról (2Kor 11:6, Gal 2:4), hamis tanítókról (2Pt 2:1), hamis prófétákról (1Jn 4:1), hamis apostolokról (2Kor 11:13), sőt ami az összes eddiginél rosszabb: antikrisztusokról (ezt a szót János apostol használja, ld. 1Jn 2:18, 22, 4:3, 2Jn 7).

Az ilyen hamis embereket az újszövetségi Írások sokszor név szerint is megemlítik. A Jelenések 2 kétszer is utal a nikolaiták csoportjára. Az Ige egyértelműen megnevez három tévtanítót: Himenéust, Alexandert és Filétust. Nevük hírhedten megmaradt számunkra az 1Timótheus 1:20-ban és a 2Timótheus 2:17-ben. Az Újszövetség még egy hamis női tanítót is megemlít, a thiatirai Jézabelt, bár ez valamiféle álnév lehetett: nem vagyok meggyőződve róla, hogy szülei ezt a nevet adták számára. A Biblia alapján ezek az emberek vagy már kívül álltak

az apostoli egyházon, vagy ha ez még nem így volt, akkor az egyházfegyelem útján ki kellett őket rekeszteni onnan.

Így az egyházak igaz egysége magában foglalja az egyházfegyelem helyes gyakorlását, annak hűséges fenntartását. A gyülekezet, a presbitérium, a tagok vagy a család ne vállaljanak közösséget ezekkel az emberekkel.

9. Egység az egyházkormányzatban

Az apostoli egyházak tehát egyek a tanításban és életben, a sákramentumokban és istentiszteletben és az egyházfegyelemben. Végül szóljunk az egyházkormányzat egységéről. Korábban megismertedtünk a három rendkívüli, ideiglenes tisztséggel, az apostolokkal, a prófétákkal és az evangélistákkal. Szóltunk az állandó tisztségekről is: a pásztori, a presbiteri és a diakónusi tisztségről. Mikor lesz valaki ezekre alkalmas? Erről az 1Timótheus 3-ban és a Titus 1-ben olvashatunk. Az 1Korinthus 14-gyel és az 1Timótheus 2-vel együtt ezek a fejezetek kizárják, hogy Krisztus egyházában női egyházi tisztségviselők legyenek. Ebben is egységre van szükség.

Jeruzsálemi
zsinat

Az egyházkormányzat végül elvezet minket a Cselekedetek 15-ben szereplő jeruzsálemi zsinathoz, amely kulcsfontosságú a református és presbitériánus egyházi rendtartás számára.

Honnan érkeztek a jeruzsálemi zsinatra a zsinati képviselők? A jeruzsálemi egyházból, valamint északról, az antiókhiai egyházból. Mi volt a zsinat témája? Tanbeli kérdéssel foglalkoztak. Körül kell-e metélni a megtért pogányokat? Hit és cselekedetek által történik a megigazulás? Vajon feltételes-e Isten szövetsége, és azon múlik, hogy mit tesz az ember?

Isten kegyelméből a jeruzsálemi zsinat ragaszkodott a kegyelem tanához.

Ez a döntés irányadó volt a következő egyházakra nézve: Jeruzsálem és Antiókhia egyháza, de Szíria és Cilicia egyházai számára is (Csel 15:41) – noha onnan nem voltak küldöttek –, valamint Derbé, Lisztra és Ikónium számára, pedig ők sem küldtek képviselőket a zsinatra (Csel 16:1–2, 4–5).

A döntések azért voltak irányadóak, mert összhangban álltak a Szentírással. „Mert tetszék a Szent Léleknek és nekünk, hogy semmi több teher ne vettessék ti reátok ezeken a szükséges dolgokon kívül” (Csel 15:28). A Cselekedetek 16:4–5 pedig így számol be a zsinati döntések utóéletéről:

„És amint általmentek a városokon, meghagyák nekik, hogy tartsák meg a rendelkezéseket, melyeket végeztek a Jeruzsálemben levő apostolok és vének. A gyülekezetek azért erősödének a hitben, és gyarapodának számban naponként.”

Az eddig elhangzottak mellett a valódi felekezeti egységhez szükség van az egyházi tisztségek egyetemes szabályzására, valamint olyan nagyobb gyűlésekre, amelyekre nemcsak egy helyi egyházban kerül sor. Sokat segít ezek összefoglalása egy hűséges egyházi rendtartásban.

Az egyes helyi egyházak közti egység tehát igencsak sokoldalú. Ehhez tartozik a Lélek keresztsége; Krisztus egy teste; ugyanaz a három rendkívüli tisztség: ezután egység a tanításban és az életben, a sákramentumokban és az istentiszteletben, valamint az egyházfegyelemben és az egyházkormányzatban. A református hitvallások megalkotásánál ezeket tartották szem előtt. A mi egyházunk (a CPRC) három hitvallását az egység hármasságának nevezzük. Ezeket a tanításokat hisszük, ezeken állunk. Ez volt a református egyházak célja egész Európában.

5. Tagság a helyi egyházban

Ez a fejezet több szempontból is könyvünk összegzése, záróköve és koronája. A helyi egyházban való tagság témáját három fő gondolatban fejthetjük ki. Először is megmutatom, hogy a helyi egyházban beszélhetünk tagságról. Másodszor a hívőknek szükséges csatlakozni egy hűséges helyi egyházhoz. Harmadszor pedig a hívőknek egy hűséges helyi egyház tagjaiként feladata van.

1. Tagság a helyi egyházban

Az újszövetségi Szentírás nem beszél a helyi egyház névjegyzékéről, ugyanakkor feltételezi az egyháztagságot. Ehhez látnunk kell, hogy milyen képeket használ az Újszövetség a helyi egyházzal kapcsolatban. Egy helyi gyülekezet istenfélő tagjai a Szentlélek templomának élő kövei, Jézus Krisztus testének tagjai, Jézus Krisztus nyájának bárányai és juhjai, Isten családjának és háznépének tagjai. Mindannyian jól ismerjük saját családtagjaink nevét.

A két keresztyén sákramentumról szólva a hívő a keresztség által először egy helyi egyház tagjává lesz. A hitvalló egyháztagok a helyi egyházban az úrvacsorában való lelki részvétel által táplálatnak. Az egyházfegyelemről szólva a kiközösítés azért zár ki valakit az úrvacsora vételéből, mert kívül helyezi az egyháztagságon. Ha az illető a megbánás elégséges jelét mutatja, a korábbi tag újra egyháztagságot nyer, és ismét részesülhet az úrvacsorában.

Egyháztagság és a
sákramentumok

Az egyháztagságot az egyházi tisztségviselőkről szóló igazság is feltételezi – hiszen a tisztségviselőket a tagok választják, a tisztségviselők pedig a tagokat felügyelik és szolgálják. Idézzük fel az egyházakhoz szóló újszövetségi leveleket.

Korábban láttuk, hogy amikor a Szentlélek a hívőkhöz akart szólni, tudta, hogy az egyházban találja őket.

Megismételve és összefoglalva: az Újszövetség egész egyszerűen feltételezi az egyháztagságot. Ez nyilvánvaló az egyházat leíró képekből, a sákramentumokból vagy az egyházfegyelemből, az egyházi tisztségviselőkből vagy az egyházaknak szóló, újszövetségi kánonban lévő levelekből.

Most nézzünk meg két bibliai egyházat, amelyekből név szerint is elég sok tagot ismerünk. Az első a Biblia legnyugatibb gyülekezete, Róma. A Római levél 16:3–16 a római egyház nem kevesebb, mint 28 tagját sorolja fel, noha ettől biztosan többen voltak. Ez a 28 tag: 19 férfi és kilenc nő, beleértve három

Római
egyháztagok

házaspárt – pl. Priscilla és Akvila –, valamint két háznépét, Aristobulos és Nárcissus háznépét is. Később, amikor a Csel

28-ban később Pál házi őrizetben volt Rómában, írt az Északkelet-Görögországban található Filippi egyházának „Köszöntenek titeket minden szentek, mindeneknek felette pedig a császár udvarából valók” (Fil 4:22). Természetesen egyéb tagjai is voltak a római egyháznak. Van azonban egy név, amely gyanúsán hiányzik az egyháztagok névsorából. Sem a Róma 16, sem a Filippi 4, sem más igeszakasz nem említi. Nem másról van szó, mint Péterről, akiről a Biblia soha nem írja, hogy Rómába ment volna. Mivel ez nincs benne a Bibliában, ezért ez nem a hit tárgya.

A jeruzsálemi
egyház tagjai

A római egyházból most lépünk át a jeruzsálemi egyházba. Ennek a helyi egyháznak három megkülönböztető jegye van. Ez volt az első intézményes újszövetségi egyház, ez az Újszövetségben szereplő legdélebbi egyház, és egyedül Jeruzsálemben találkozhatunk több névvel, mint a Római levélben szereplő 28-cal.

A következő személyek tartoztak a jeruzsálemi egyházhoz valamely időszakban: a tizenkét apostol, akiknek a neveit a Cselekedetek 1-ben olvashatjuk. A Cselekedetek 6-ban szereplő hét diakónus. Legalább hét, megnevezett

prófeta: Agabus (Csel 11; 21); a második evangélium szerzője, János Márk (Csel 12); Barnabás (Csel 4); Júdás és Silás prófeta (Csel 15); valamint Urunk féltestvérei, Jakab és Júdás. Jeruzsálemben volt Jézus további két féltestvére, József és Simeon (vö. Csel 1:15 és Mk 6:3). Az Ige nyolc asszonyt említ név szerint: Máriát, Urunk anyját; illetve a Cselekedetek 1:14-ben öt további nőt, akik ott voltak Jézus keresztnél és sírjánál (Mária Magdaléna; Mária, Kleofás felesége; Mária, Jakab és József anyja; Joanna, Khúza felesége; valamint Salomé). A Cselekedetek 12-ben olvashatunk János Márk anyjáról és Rhodéről, aki az ajtóhoz szaladt, amikor Péter kopogott, de nem engedte be őt azonnal. A Cselekedetek 23 említést tesz Pál két családtagjáról: lánytestvéréről és unokaöccséről, aki üzenetet vitt neki a börtönbe. Két hitehagyóról is tudunk ebben az egyházban: ők voltak Ananiás és Safira, akik hazudtak a Szentléleknek – hiszen az egyházi tisztségviselőnek hazudni annyit tesz, mint a Szentléleknek hazudni (Csel 5). Összesen 40 embert mutat be nekünk a Szentírás a jeruzsálemi egyházból.

Máshonnan is gyűjthetünk neveket a különböző egyházakból: a Kelet-Mediterráneumból, a mai török és görög területekről. Rómán és Jeruzsálemben kívül összesen 24 egyház tagjairól tesz említést a Szentírás, így 26 különböző gyülekezet tagjait láthatjuk az Újszövetségben. Ezzel bőségesen megmutattuk, hogy az Újszövetség feltételezi az egyháztagság gondolatát.

2. Miért legyél egyháztag?

Miért is szükséges, hogy hívőként csatlakozz egy hűséges, helyi egyházhoz? Azért, mert – kivételes körülményektől eltekintve – egy

igaz egyházon kívül nincs üdvösség (*extra ecclesiam nulla salus*).

Ez a rövid, csinos mondat nem csupán római katolikus vagy keleti orthodox tanítást hirdet: valójában biblikus és református. Ezt bizonyítja a *Második Helvét Hitvallás* XVII. fejezetének következő szakasza:

„A Krisztus igaz egyházával való közösséget pedig annyira becsüljük, hogy azt valljuk, nem élhetnek az Isten színe előtt azok, akik az Isten igaz egyházával nem vállalnak közösséget, hanem elszakadnak tőle. Mert mint ahogy Noé bárkáján kívül nem volt más menekvés, amikor a világ elpusztult az özönvízben, hisszük, hogy éppenúgy nincs bizonyos üdvösség Krisztuson kívül, aki magát az egyházban adja a választottaknak. És ezért azt tanítjuk, hogy akik élni akarnak, azoknak nem szabad elszakadniuk a Krisztus igaz egyházától.”

Ugyanezt tanítja sok más reformátori hitvallás is: Luther *Nagykátéja* (1529, német), Kálvintól *A genfi egyház kátéja* (1545, svájci), a *Belga Hitvallás* 28. cikkelye (1551, holland), a *Cseh Hitvallás* 11. fejezete (1575, husziták), a *Westminsteri Hitvallás* 25. cikkelyének 2. paragrafusa (1646, presbiteriánusok), a *Waldens Hitvallás* 27. cikkelye (1662). Ezt a tanítást 1529-től 1662-ig felfedezhetjük. Szerepel a reformáció gyakorlatilag valamennyi ágát lefedő hitvallásokban: Németországban, Skandináviában, Németalföldön, Magyarországon, Svájcban, Csehországban, az Alpeseekben, a Brit-szigeteken, sőt az egész világon. Nem valami furcsa tanítással állunk tehát szemben, hiszen ez gyakorlatilag minden protestáns központi, hitvallásos tanítása.

Nagyon hangsúlyosan és ismétlődően tanítja Kálvin:

„Mivel azonban most a látható anyaszentegyházról szándékozunk beszélni, már az egy *anya* szóból is megtanulhatjuk, hogy *mily hasznos és mennyire szükséges* ránk nézve ennek megismerése, mivel *nincsen más út az életre*, mint az, ha ez az anya hordoz

bennünket méhében, ha ez hoz a világra, ha ez táplál bennünket emlőin, szóval ha őriz és oltalmaz bennünket mindaddig, amíg csak halandó testünket levetkezve hasonlók nem leszünk az angyalokhoz (Mt 22:30). Mert nem is engedi a mi gyengeségünk azt, hogy ezt az iskolát odahagyjuk, amíg mint tanítványok egész életünket abban el nem töltöttük. Tegyük hozzá még azt is, hogy ennek a kebelén kívül semmiféle bűnbocsánatot, semmiféle üdvösséget sem remélhetünk, amint azt Ézsaiás és Jóel tanúsítják (Ézs 37:32; Jóel 2:32). S ezek a szavak Isten atyai kegyelmét, a lelki élet kiváltképpen való bizonyítékát az ő nyájára szorítják úgy, hogy *mindig veszedelmes dolog az egyháztól való elpártolás*” (Institutio IV.1.4.).¹

Más teológusok is ezt tanították, például az észak-afrikai Augustinus, a skót John Knox, a svájci Béza Tódor – és gyakorlatilag a keresztyén egyháztörténet minden nagyszerű teológusa.

Az igaz egyházhoz való csatlakozás lehet, hogy sok nehézséget rejt magában.

Erről szól a *Belga Hitvallás* 28. cikkelye.² Lehet, hogy azt jelenti: el kell hozzá költözni. Erre bibliai példák is állnak előttünk. A Biblia nyolcadik könyvében,

¹Kiemelés: Angus Stewart

²„Hisszük, hogy mivel ez a szent közösség és gyülekezet az üdvözültek közössége, és rajta kívül nincs üdvösség, ezért senkinek sem szabad önmagával megelégedve elvonulnia attól, függetlenül a helyzetétől, vagy állapotától. Ehelyett *minden ember köteles csatlakozni hozzá*, megtartván az egyház egységét azzal, hogy alávetik magukat tanításának és fegyelmének, Jézus Krisztus igájába hajtják a nyakukat, és egymás épülését szolgálják az Istentől ugyanannak a testnek a tagjaiként kapott ajándékaik szerint. S hogy még hatékonyabban fenntartsassék ez az egység, Isten Igéje szerint minden hívő kötelessége elkülöníteni magát azoktól, akik nem tartoznak az egyházhoz avégett, hogy csatlakozzon ehhez a közösséghez, valahol is csak Isten megalapította azt még akkor is, ha a polgári hatóságok és a királyi rendeletek ezt megtiltják, s halálbüntetés, vagy fizikai

Ruth könyvében a moábita Ruth az élő Isten igazságáért és egyházáért Moábból Bethlehembe költözött. Ugyanezért az igazságért tért vissza Júdába anyósa, Naómi is. Roboám napjaiban sok lévita költözött az északi királyságból a déli királyságba (2Krón 11:13–16).

Valahol azt olvastam, hogy az emberek átlagosan hétévente költöznek. Nagyobb házra van szükség, mert több gyermek van. Kisebb ház kell, mert kirepültek a gyermekek, és már nem tudják gondozni a kertet. A legtöbben elköltöznek, ha jobb munkát, magasabb fizetést kapnak. Mások azért költöznek, hogy gondoskodhassanak idős rokonaikról. Amerikát pedig főként olyanok alapították, akik szabadon akarták Istent dicsőíteni. A témával kapcsolatban ajánljuk Steven R. Key: *Egyháztagság egy gonosz korban* című tanulmányát.³

Miért kell egy hűséges egyházhoz csatlakoznod, és ott megmaradj? E kérdés megválaszolásához tudnod kell, hol van Krisztus. A jövőben eljön az égnek felhőivel. Most a mennyben van, ott ül az Atya Isten jobbján. De hol találod meg Őt a földön? A hét arany gyertyatartó között jár: az igaz egyházakban van. Ott látta Őt János az Úr napján.

Krisztus jelenléte
az igaz egyházban

Jézus Krisztus lelkipéppen jelen van minden olyan gyülekezetben, amelyben megnyilvánul az igaz egyház három jele: a hűséges igehirdetés, a sákramentumok helyes kiszolgáltatása és a helyes egyházfegyelem. A Szentírás és a református hit tanítja, hogy az igehirdetésben maga Jézus Krisztus szól mindig, amikor egy helyi egyházban helyesen magyarázzák és alkalmazzák Isten Igéjét. „Az én juhaim hallják az én szómat” (Jn 10:27; vö. Jn 10:16). Ezt tanítja a Róma 10:14 is csakúgy, mint az Efézus 2:17 és 4:21, továbbá a *Második Helvét Hitvallás* I. cikkelye.

fenyítés lesz a következménye. *Ezért mindenki, aki kivonul az egyházból, vagy nem csatlakozik ahhoz, Isten rendeletével szegül szembe.*” (Kiemelés: Vásárhelyi Bálint)

³https://cprc.co.uk/languages/hungarian_churchmembershipevilage/

Hol van a Szentlélek? Hol van *ma* jelen a Szentlélek a földön? Az Ő templomában, a helyi egyházban lakozik. Itt kíséri kegyelmesen az Igét és a sákramentumokat. Hol van Isten? Családjával és háznépével együtt, a helyi egyházban. A Zsoltárok 22:4 így szól: „Izrael dicséretei között lakozol.” A Zsoltárok 87:2 szerint „szereti az Úr Sionnak kapuit, jobban, mint Jákóbnak minden hajlékát”. Az igaz egyházat jobban szereti, mint saját otthonainkat.

Hol vannak a szent angyalok? Igen, az idő egy részében a mennyben, a földön pedig a hívőkkel együtt, különösen is a helyi egyházban vagy egyéb összejöveteleken. Hisszük, hogy az angyalok most is velünk vannak. Hisszük, de nem látjuk: az angyalok a hit tárgyai, nem a látáséi. Az 1Korinthus 11:20, a Zsidók 1:14, a Máté 18:10 és az Efézus 3:10 szól erről.

A Filippi 3:20-ban Pál így szól: „a mi országunk [vagy állampolgárságunk] mennyekben van.” A filippi egyház egy római kolónia területén volt. Pál apostol ennek az egyháznak ezt mondta: a menny „kolóniája” vagytok. Ki ne akarna csatlakozni a menny kolóniájához? Ismét előttünk áll a helyi egyház jelentősége.

Gondoljuk meg, elsősorban hol nyeri el Isten népe is a következő áldásokat! Hol részesedhetünk főként az istentiszteletben? A nagy gyülekezetben, a nyilvános gyűléseken. Hol örvendezhetünk leginkább az Istennel való egységben az Úr Jézus Krisztus által? A helyi egyházban. Hadd utaljunk ismét az 1Thesszalonika 1:1-re és a 2Thesszalonika 1:1-re!

Gazdag áldások a
helyi egyházban

Elsősorban hol tapasztalhatjuk meg a Szentháromsággal való szövetségi közösségünket? Az egyház szövetségi közösségében. Különösen hol tapasztalhatjuk meg kegyelmes fiúvá fogadtatásunkat? Isten többi fiának és leányának társaságában. Hol láthatjuk leginkább megigazulásunkat? Amikor halljuk annak hirdetését, hogy a keresztsen és Jézus Krisztusban bűnbocsánat van. Hol halljuk leginkább Isten hívását? Jézus ezt mondta: „az én juhaim hallják az én szót” (Jn 10:27) – ez az egyházban történik meg. Különösen hol tapasztal-

talhatjuk meg a szentek közösségét? Amikor együtt vagyunk Jézus Krisztussal és az Ő tagjaival a helyi egyházban.

A válasz minden kérdésre ugyanaz volt: a helyi egyház. Nem csoda, hogy a Zsidók 10:25 így buzdít: „El nem hagyván a magunk gyülekezetét, amiképpen szokásuk némelyeknek, hanem intvén egymást annyival inkább, mivel látjátok, hogy ama nap közelget.”

Ne hagyd el az egyházat!

Ha valaki egy hűséges helyi egyházban elmaradozik az egyházi szolgálatokról – azaz nincs jelen, amikor ott kellene lennie –, az a lelki elhajlás jele, ugyanakkor az oka is. Ezek szomorítják meg a lelkipásztorokat és a presbitereket. Ha valaki végleg elmarad az egyházi szolgálatokról, az a hitehagyás jele, amennyiben ezt valaki bűnbánat nélkül folytatja. Erről szól a Zsidók 10:25.

Az „online egyház” például nem elegendő! Természetesen lehetnek olyan körülmények és idők, amikor ez elkerülhetetlen, vagy talán ez a legjobb, amit nehéz időszakokban tenni tudunk, vagy amikor betegeskedünk, ilyenkor az internet igencsak hasznos lehet.

3. Mi a feladatod egy helyi egyházban?

Végül mi tartozik hozzá mindannyiunk elhívásához? A hívők alapvető tisztségében mi egy hűséges helyi egyház tagjai vagyunk. Ezen a ponton nagyon sok mindent elmondhatnánk, de csak néhány pontra térhetünk ki.

A mi egyházunkban a holland református egyházak egyháztagsági fogadalmának szövegét használjuk, amely három kérdésben összegzi az egyháztagok bibliai feladatát.

1. Elismered-e, hogy az Ószövetség és az Újszövetség tanítása, valamint azok a keresztyén hittételek, amelyeket

ez a keresztyén egyház tanít, az üdvösség igaz és teljes tanítása?

2. Fogadod-e Isten kegyelméből, hogy ehhez a tanításhoz ragaszkodsz, az ezzel szemben álló tévtanításokat elveted, és új, istenfélő életet élsz?
3. Aláveted-e magadat az egyházkormányzatnak, és ha bűnbe esel – amitől Isten óvjon az Ő kegyelméből –, az egyházfegyelemnek?⁴

Tanítás, élet és egyházkormányzat. Ezekkel foglalhatjuk össze a biblikus tanítás fő gondolatait.

A *Heidelbergi Káté* így tanít a negyedik parancsolatról és az egyháztagok feladatáról:

„Mit kíván Isten a negyedik parancsolatban?

Először azt, hogy az igehirdetés szolgálata és az iskolák fenntartassanak és én, különösen ünnepnapokon, az Isten gyülekezetébe szorgalmasan eljárjak, hogy ott Isten igéjét hallgassam, a szent sákramentumokkal éljek, az Urat nyilvánosan segítségül hívjam és keresztyénhez illően alamizsnálkodjam. Továbbá, hogy életemnek minden napján szűnjek meg a magam gonosz cselekedeteitől, engedve, hogy bennem az Úr munkálkodjék az Ő Szentlelke által, és így az örökkévaló szombatot már e földi életben megkezdjem.” (HK 103. kérdés-felelet)

Hadd álljon itt néhány további buzdítás! Imádkozz buzgón az egyházadért; az egyházi tisztségviselőidért, akiket gyakran keményen támad az ördög; a többi egyháztagért; és minden egyházi összejövetelért. Az egyházi szolgálatok előtt készülj lelkileg. Gyermkeiddel együtt örömmel vegyél részt az egyház szol-

⁴*The Confessions and the Church Order of the Protestant Reformed Churches*. Protestant Reformed Churches in America. 2005. 266.

gálatain. A Zsoltárok 122:1 így szól: „Örvendezek, mikor mondják nékem: Menjünk el az Úr házába!” Vegyél részt az egyházi összejöveteleken, mégpedig hittel és őszinte szívvel. Emlékezz, mit mondott Jézus a farizeusokról: „Ez a nép szájával közelget hozzám, és ajkával tisztel engemet, szíve pedig távol van tőlem” (Mt 15:8).

Engedelmeskedj az egymás iránti tettekre való felszólításoknak, a pozitívaknak: pl. szeressétek és bátorítsátok egymást; és a negatívaknak: ne szóljatok gonoszt egymásról, ne irigykedjetek egymásra (ld. 1. fejezet). Nem szabad, nem lehet hibáztatni az egyházat vagy más egyháztagot saját bűneidért.

„Ha pedig a világosságban járunk, a mint ő maga a világosságban van: közösségünk van egymással, és Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől” (1Jn 1:7).

Szolgálj tehát a helyi egyházat buzgón, szeretetből: Jézus Krisztus iránt és az Ő teste iránt való szeretetből.

Néhány szó a CPRC-ről

A Covenant Protestant Reformed Church az észak-írországi Ballymena városában található, Belfasttól mintegy 40 kilométerre. A gyülekezet 1988-ban alakult, de történetük a reformációig, az újszövetségi egyházig és Ábrahámig, a hívők atyjáig nyúlik vissza. Hitvallási alapjuk az egység hármas formulája: a németalföldi *Belga Hitvallás*, a németországi *Heidelbergi Káté*, valamint a hollandiai *Dordrehti Kánonok*. Az 1650-es metrikus skót zsoltárokat éneklik. Küzdenek azért, hogy hűségesek maradjanak Isten Igéjéhez és a református hitvallásokhoz.

A gyülekezet lelkipásztora Angus Stewart. Honlapjukat felesége, Mary Stewart gondozza. Ezen az oldalon több mint 200 nyelven olvashatóak értékes források. Magyarul több mint 400 cikk érhető el, de olasz, portugál, spanyol, orosz, holland nyelvű írásokat is találhatunk itt.

<https://cprc.co.uk/languages/hungarian/>

Jézus Krisztus az Ő választott juhait a helyi egyházakon keresztül gyűjti az Ő egyetemes egyházába. Az egyetemes egyház, a Krisztus test számunkra láthatatlan, de a helyi egyházakban, a gyülekezetekben láthatóvá válik: mindenütt, ahol a Pásztor hívó szava felhangzik. Megváltónk a helyi egyházakban, a szentek közösségében oltalmazza és őrzi az Ő szeretett népét.

Angus Stewart könyve a helyi egyházról szóló biblikus, református, hitvallásos tanítást mutatja be. Arra buzdít, hogy becsüljük nagyra Krisztus helyi egyházait, hiszen maga a Szentírás is nagy hangsúlyt fektet a gyülekezetek jelentőségére.

Különösen is szükségünk van erre a bátorításra ma, amikor az egyházzal kapcsolatban oly sok bibliátlan, hamis gondolat terjedt el a protestánsok között. Pedig a helyi egyház Krisztus tanúja, itt hangzik fel az evangélium örök életre megmentő beszéde. Hitvallásunk így tanít: „Nincs üdvösség Krisztuson kívül, aki magát az egyházban adja a választottaknak” (*Második Helvét Hitvallás* XVII. fejezet). Fontos tehát, hogy újra és újra felragyogjon előttünk a helyi egyház jelentősége, hiszen Krisztus a gyülekezeteken keresztül számtalan áldással ajándékoz meg minket.

